

Názory na rizikové chování u parkourové komunity

Jiří Tuhovčák

Bakalářská práce
2019

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Jiří Tuhovčák
Osobní číslo: H16617
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika
Forma studia: prezenční

Téma práce: **Názory na rizikové chování u parkourové komunity**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti rizikového chování a specifických subkultur mládeže.
Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.
Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníků.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

EDWARDES, Dan. **PARKOUR GENERATION. The Parkour a Freerunning handbook.** London: Virgin, 2009. ISBN 978-0-7535-1968-4.

The Ultimate Parkour a Freerunning book: Discover your possibilities. Maidenhead: Meyer a Meyer Sport, 2011. ISBN 978-184126-319-9.

Besson, Luc. 2001. **Generation Yamakasi.** 2001

KAPR, J., LINHART, J., FISCHEROVÁ, V., VODÁKOVÁ, A. **Sociální deviace, sociologie nemoci a medicíny.** Praha: Slon, 1994, s. 83-84.

KOLÁŘOVÁ, Marta a Anna ORAVCOVÁ. **Revolta stylem: hudební subkultury mládeže v České republice.** Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011, 264s. ISBN 978-80-7419-060-5.

FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. **Sociální deviace: Závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence a možnosti řešení. 1.** Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-9416-7.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Helena Skarupská, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

27. listopadu 2018

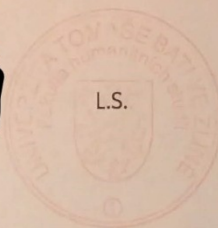
Termín odevzdání bakalářské práce:

26. dubna 2019

Ve Zlíně dne 27. listopadu 2018

[Redacted signature]

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

[Redacted signature]

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 23.4.2014

.....

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce na téma „Rizikové chování u parkourové komunity“ se zaměřuje na zjištění názorů na rizikové chování u parkourové komunity ze strany společnosti, ze strany samotné parkourové komunity a identifikování projevů rizikového chování u parkourové komunity. Práce je zaměřena na rizikové období adolescence v souvislosti s parkourovou komunitou. Teoretická část se zabývá parkourem, jeho historií, vývojem, subkulturami mládeže, mládeží, rizikovým chováním a jeho prevencí a stigmatizací parkourové komunity. Praktická část je zaměřena na zjištění názorů rizikové chování u parkourové komunity a komunitu samotnou, důvodů stigmatizace, možností prevence rizikového a projevy rizikového chování u parkourové komunity.

Klíčová slova:

Rizikové chování, stigmatizace, mládež, subkultury, parkour, parkourová komunita, prevence

ABSTRACT

Bachelor thesis on topic „risky behavior in parkour community“ is focused on finding out society's opinion on risky behavior in parkour community, parkour community's opinion on risky behavior in parkour community and identification of signs of risky behavior in parkour community. Thesis is focused on risky adolescence period related with parkour community. Theoretical part is concerned about parkour, its history and evolution, youth subcultures, youth itself, risky behavior, its prevention and parkour community stigmatization. Practical part is concerned about finding out opinions on risky behavior in parkour community and on community itself, reasons for stigmatization, possibility of risky behavior prevention and signs of risky behavior in parkour community.

Keywords:

Risk Behavior, Stigmatization, Youth, Subculture, Parkour, Parkour Community

Tímto bych chtěl poděkovat paní PhDr. Heleně Skarupské PhD., za odborné rady a pomoc při vedení mé bakalářské práce. Dále Davidu Sumarovi spolu s ADD LEAD, za poskytnutí studijních materiálů o historii a vývoji parkouru.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Dne 23.4.2019

Jiří Tuhovčák

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 PARKOUR.....	13
1.1 CO JE TO PARKOUR?	13
1.2 HISTORIE A VÝVOJ PARKOURU	14
1.2.1 Georges Hébert.....	14
1.2.2 Méthode Naturelle	15
1.2.3 Raymond Belle	16
1.2.4 David Belle.....	16
1.2.5 Yamakasi.....	16
1.2.6 Sebastian Foucan	17
1.2.7 Způsoby šíření parkouru	17
1.2.8 Aktéři šíření parkouru.....	18
1.2.9 Konflikt o FIG.....	18
1.3 VÝVOJ PARKOURU V ČESKÉ REPUBLICE.....	18
1.4 PARKOUROVÁ TERMINOLOGIE	20
1.4.1 Parkour.....	20
1.4.2 Freerun	20
1.4.3 ADD.....	20
1.4.4 Pojem Traceur, Tracer a Parkourista	21
1.5 FILOZOFIE	22
1.5.1 Zásady.....	23
2 PARKOUROVÁ KOMUNITA JAKO SUBKULTURA	25
2.1 KULTURA.....	25
2.2 TYPOLOGIE SUBKULTUR	25
2.3 SUBKULTURA MLÁDEŽE.....	27
3 MLÁDEŽ.....	28
3.1 CHARAKTERISTIKA MLÁDEŽE	28
3.1.1 Vrstevnické vztahy	30
4 RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ U MLÁDEŽE	32
5 NÁLEPKY SPOJENÉ S PARKOUROVOU KOMUNITOU.....	35
5.1 TEORIE LABELINGU	35
5.2 DROGOVÁ ZÁVISLOST.....	35
5.3 VANDALISMUS	36
5.3.1 Sprejství	36
5.4 SEBEVRAŽEDNÉ CHOVÁNÍ.....	37
5.4.1 Autodestruktivní chování.....	37
5.4.2 Autoagresivní chování	38
6 PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ.....	39

6.1	PREVENCE VE ŠKOLE	40
6.2	PREVENCE V RODINĚ	42
6.3	PREVENCE ÚRAZŮ	43
6.3.1	Intervence	44
6.4	PREVENCE VE VOLNÉM ČASE	45
II	PRAKTICKÁ ČÁST	48
7	VÝZKUMNÁ ČÁST	49
7.1	VÝZKUMNÝ PROBLÉM A CÍLE VÝZKUMU	49
7.2	METODA ORGANIZACE VÝZKUMU	50
7.3	CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO VZORKU.....	50
8	VÝSLEDKY A INTERPRETACE DAT.....	51
8.1	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ VEŘEJNOST	51
8.2	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ PARKOUROVÁ KOMUNITA.....	60
9	DOPORUČENÍ PRO PRAXI	79
	ZÁVĚR	81
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	83
	SEZNAM GRAFŮ.....	86
	SEZNAM TABULEK	87
	SEZNAM PŘÍLOH	88

ÚVOD

Parkour se v dnešní době stal velkým fenoménem, který prostřednictvím platformy youtube a členů parkourové komunity, kteří natáčejí videa, přivedl k pohybu obrovské množství dětí. Avšak je prezentován především pohyb a bohužel z důvodu větší sledovanosti často ukazují riskantní techniky, které mohou ohrožovat život, nebo také prezentují veřejně záměrnou provokaci Policie ČR, security složek. Tyto fakty často vedou k napodobení těchto vzorů, konfliktu s policií, ničením veřejného majetku, neúctě k lidem. Také se můžeme setkat se stigmatizací parkourové komunity, která vylučuje parkouristy na okraj společnosti. Důležitou částí mé práce bude především prevence rizikového chování, kterou se spolu s definováním pojmů parkour, rizikové chování, mládež, subkultura mládeže, teorií labelingu budu zabývat ve své teoretické části a také v části praktické se zaměřím na zjištění možností prevence z pohledu veřejnosti a parkourové komunity. Prevence ve spojení s parkourem bude především v prevenci úrazu a prevenci ve volném čase, která bude podložena fakty z části filozofie.

Ve své praktické části formou dotazníkového šetření budu zjišťovat názory na parkourovou komunitu. Bude rozdělena na dvě části. Na část názorů veřejnosti na parkouristy a rizikové chování, které je s nimi spojováno a část názorů parkouristů na rizikové chování, jejich projevy při tréninku a stigmatizaci.

Výzkumná část bude tvořit analýza zjištěných informací založenou na deskriptivní statistice vytvořenou z navrácených dotazníků, které byly rozdány veřejnosti a rozeslány členům parkourové komunity po celé České Republice.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PARKOUR

Le Parkour/ Parkour je umění pohybovat s maximálním využitím okolních překážek. Tento fenomén je rozšířený již po celém světě a Česká republika není výjimkou. Parkour není nijak omezený věkem či pohlavím. I tak se mu věnuje spíše mladší generace a obzvláště muži, ale ani ženy nezaostávají a mají mezi traceury své zástupkyně. (Association,2006) (Haluza,2016)

Bohužel parkour je často chybně zaměňován s drezurou koní, při které jezdec se svým koněm překonává překážkovou dráhu. Obě tyto disciplíny jsou však zcela odlišné. (Association,2006)

1.1 Co je to parkour?

Parkour se řadí mezi disciplíny, které nejde definovat v jednotné formě. Parkour není sport, ale umění pohybu. Umění, při kterém traceur, tj. člověk, který dělá parkour, využívá okolního prostředí, aby se dostal z nebezpečné situace nebo na místo, kam chce. Tedy z bodu A do bodu B za použití minimální síly, co nejkratší cestou a co nejrychleji. Pro každého traceura znamená parkour něco jiného, i když techniky jsou pořád stejné. A z toho důvodu se nenajdou dvě stejné definice. Definice, které jsou uváděny nejčastěji pouze dílčími prvky tohoto umění. Pohled každého traceura na parkour je úplně jiný. Je to z toho důvodu, že každý byl ovlivněn vlastními poznatky, zkušenostmi a hlavně ze začátku bolestí. Ano je tomu tak - každý traceur si tímto obdobím musí projít. Své já. „Parkour je přirozený trénink těla a mysli, zdokonalený moderními znalostmi a metodami, s cílem stát se všestranně silným člověkem schopným pohybovat se efektivně ve svém přirozeném prostředí (městě, lese, poušti, džungli, moři...) bez jakýchkoliv omezení, ať už vlastního těla či okolních překážek, či dokonce omezení času (rozuměj: věku, stáří).“ (Association,2006)

1.2 Historie a vývoj parkouru

Už od pradávna se lidi učí, jak přežít, jak překonávat překážky nebo nebezpečné situace, když na ně narazí. Překážky mohou být fyzické (ať už jde o stromy, zdi, ploty atd. ...), ale může jí být také zranění. Existují také psychické překážky, které jsou mnohem horší a hůř se překonávají.

Kořeny parkouru jako takového by se daly dohledat na přelomu 19. a 20. Století, a to k vrcholu rozvoje systémů tělesné výchovy a sportu. Sport a cvičení byly brány jako součást kultury a života společnosti. V této době také došlo k obnovení Olympijských her.

Důležitý je však především francouzský systém tělovýchovy, který se zaměřoval na přírodní prostředí a přirozené cviky, na rozdíl od německého a švédského stylu tělovýchovy, které byly především zaměřeny na prostná cvičení v tělocvičnách. Vrcholem tohoto období je Georges Hebert, který je pro rozvoj parkouru klíčovou osobností. Jelikož na jeho odkazu tzv. Méthode naturelle na jehož základě spolu s dalšími odvětvími rozvíjel parkour, k čemuž se dostaneme později. Nyní si přiblížíme právě Georgese Heberta a jeho Méthode Naturelle, neboli přirozenou metodu. A poté je nutné zmínit další osobnosti, které se zasloužily za rozvoj parkouru tak, jak ho známe v dnešní době. (Haluza,2016) (Meyer,2011)

1.2.1 Georges Hébert

Georges Hebert je zakladatelem Méthode Naturelle (přirozené metody), která staví na principech francouzské tělovýchovy. Jeho největším přičiněním pro vývoj parkouru je právě vytvoření Methode Naturelle a celkově jeho odkaz, který světu přenechal. Byl zastáncem všestrannosti vývoje jedince. Během svého života vytvořil překážkové dráhy pro všestranný rozvoj jedince, které poté převzala francouzská armáda a nazvala je parcours du combattant. Na jeho odkaz navazuje v dnešní době MovNat.

Nejdůležitější je však právě odkaz Georgese Heberta, který není důležitý jen pro vývoj parkouru, ale i pro způsob života všech lidí, jelikož definoval fyzické i morální principy pohybu. Vydefinoval osm kategorií pohybu pro všestranný kondiční systém (chůze, běh, skoky, plavání, šplh, zvedání břemen, hody břemen a obrana). Zdůrazňoval především rozvoj všestrannosti, pravidelný a neustále se zvyšující trénink. Myslel i na úplné začátečníky a definoval jednoduché i náročné varianty cviků tak, aby to zvládali všichni. Pro nás je ale především důležitá především myšlenková část jeho díla. Podle něj bychom si měli uvě-

domit pravý důvod proč být v co nejlepší kondici. Tím důvodem je altruismus v tom smyslu, že bychom měli být schopni pomoci ostatním v případě potřeby. Tudíž bychom se měli udržovat v kondici nejen pro sebe, ale i pro případ, že by někdo potřeboval naši pomoc. Z tohoto principu odsuzoval sportovní soutěže, kde se podle něj sportovec zaměřil pouze na dosažení rekordu jedné či více disciplínách, což postupně bude vést k nečestným soutěžím z důvodu frustrace z minimálního pokroku. Velmi zdůrazňoval vedení dětí k pohybu už od dětství, aby se stal pohyb standardní součástí každého člověka. Už ve své době mluvil o negativních faktorech výtobytků moderní doby. Předvídal zhoršující se fyzickou a psychickou kondici lidí a nárůst obezity, která by se projevovala především u dětí. Proto mluvil o neustálém posilování fyzické a psychické odolnosti lidí. (Kolcun,2013)

1.2.2 Méthode Naturelle

Méthode Naturelle, neboli česky Přirozená metoda, je komplexní systém a metodika tréninku v přírodním prostředí. Jak již bylo řečeno jejím autorem je Georges Hébert, francouzský armádní důstojník, teoretik tělovýchovy a instruktor žijící v letech 1875-1957. První poznatky o této metodě uvádí v díle *Guide pratique d'éducation physique* (1907), kde v úvodní části zmiňuje rozdělení cvičení na osm prvků : chůzi, běh, skákání, šplh, zvedání břemen, házení, plavání a z doslovného překladu přirozenou sebeobranu. Jako další zmiňuje, že není potřeba pro tuto metodu žádných speciálních prostředků, staveb pro cvičení, nýbrž „stojí na způsobu cvičení a využití dostupného materiálu, místa a terénu (Hébert, 1916).“ Kniha obsahuje především cviky a metodické postupy pro cvičení v rámci osmi prvků, návody na sestavení tréninkového plánu na jeden den, týden, či celý roční cyklus. V roce 1912 vychází studie vlivu této metody na pozorované skupiny a zároveň metodika měření výkonnosti sledovaných jedinců. Je důležitá především tím, že přináší název metody *L'Éducation physique ou l'entraînement complet par la méthode naturelle* (v češtině nese zavádějící název *Zákoník síly*). Georges Hébert vydal mnoho dalších prací věnujících se Přirozené metodě, avšak většina z nich je velmi obtížně dostupná včetně čtyřdílné série *L'éducation physique virile et morale par la méthode naturelle*, ve které se zabývá přidáním k základním osmi prvkům cviky z oblasti pohybu po čtyřech (v orig. *quadrupédie*) a rovnováhy (v orig. *équilibrisme*). Do češtiny byl přeložen bohužel jen první ze čtyř svazků celé série. (Kolcun,2013)

1.2.3 Raymond Belle

Narodil se roku 1939 ve Vietnamu francouzskému doktorovi a vietnamce. Během války v Indočíně, která probíhala v letech 1946-1954 osiřel. Ve svých sedmi letech byl poslán do vojenského sirotčince v Da Lat, kde se snažil co nejvíce rozvíjet svoje fyzické schopnosti tréninkem v městském prostředí, ale i na překážkách, které zůstaly po bojích. Byl vychován francouzskou armádou a seznámen s Méthode naturelle a parcours du combattant. V roce 1954 po bitvě o Dien Phien Phu se vrátil do Francie, kde se ve svých devatenácti letech stal členem hasičského sboru a francouzské armády. Byl velice oceňovaným hasičem a jako první provedl výsadek z vrtulníku po laně. V roce 1973 se mu narodil syn David. Zemřel v roce 1999. (Gabryš, 2018)

1.2.4 David Belle

Zakladatelem parkouru je Francouz David Belle, který navázal na práci svého otce Raymonda Belle, David byl vojákem francouzské armády, později se stal velice úspěšným a uznávaným záchranářem-hasičem. David Belle se narodil 29. dubna 1973 ve Fécamp v Normandii. David Belle se neustále věnoval bojovým uměním, gymnastice, atletice a dalším aktivitám, u kterých chtěl najít uplatnění v běžném životě. Základní pohyby, jako je lezení, skákání a běhání, se pro něj staly posedlostí. Snažil se vymyslet, jak překonat jakoukoliv překážku, která by mu mohla stát v cestě, toužil se od ní oprostit. V 15 letech zanechal studia, aby se mohl naplno věnovat své vášni. Jak již bylo řečeno David vždy považoval a považuje Parkour jako dědictví svého otce, který byl pro něho velkým vzorem a inspirací. (Gabryš, 2018)

1.2.5 Yamakasi

Je to první skupina ve světě parkouru. Jsou tvůrci L'Art du deplacement, který utvářeli společnými silami i s Davidem Belle a Sebastianem Foucanem, než se oddělili a šli vlastní cestou. Vznik Yamakasi je datován na rok 1997, ale trénovali spolu již dávno předtím. Původ jejich názvu pochází z konžského jazyka lingala a znamená, „ silné tělo, silná mysl, silný duch“. L'Art du deplacement společnými silami utvářeli na ulicích Evry/Lisses. Jejími členy jsou: Yann Hnautra, Laurent Piemontesi, Williems Belle, Chau Belle Dinh,Guylain N'guba Boyeke, Malik Diouf, Charles Perrière. V dnešní době pokračují pouze Yann Hnautra, Williems Belle, Chau Belle Dinh a Laurent Piemontesi. Aktuálně

zakládají asociaci ADD Academies a mají vlastní trenérské licence Yamak Coach Certification. (Gabryš, 2018)

1.2.6 Sebastian Foucan

Sebastian Foucan je považován za zakladatele freerunningu, který jsem již definoval. Je přítelem Davida Belle, se kterým i spolu s ostatními Yamakasi trénoval parkour. Rozhodl se však po jisté době pro vlastní cestu a založil freerunning, který kontrastoval s parkourem ve snaze o užívání pohybu, hravostí s vlastním tělem. Byl jedním z hlavních aktérů šíření parkouru do světa a to skrz dokumenty Jump London a Jump Britain. Objevil se i ve filmu Casino Royale. V aktuální době vnímá freerun jako období na své cestě životem a vede v Londýně Foucan Academy.

Nyní když jsme si představili významné představitele parkouru navážeme, kde jsme skončili. U představitelů jsem naznačil vývoj parkouru jako takového skrz jejich význam, ale nyní si jeho vývoj shrneme popořadě.

Jak již bylo zmíněno tak kořeny parkouru pochází z Méthode Naturelle, kterou využila francouzská armáda. Nebo spíše byla vytvořena překážková dráha parcours du combattant pro potřeby výcviku armády, jelikož kadeti, které cvičil G.B., dosahovali výsledků srovnatelných s atlety tehdejší doby. (Gabryš, 2018)

1.2.7 Způsoby šíření parkouru

V 90. letech byl jediným způsobem, jak se učit parkour prostřednictvím osobního setkání s Yamakasi. Měli drsné podmínky pro přijetí k tréninku. Člověk musel buď znát osobně některého z členů Yamakasi, nebo znát někoho kdo již s Yamakasi trénoval a ten se za něj musel zaručit.

K prvnímu velkému šíření parkouru došlo prostřednictvím filmů Yamakasi (2001) a Banlieue 13 (2004). Největší zásluhu však měly dokumenty Jump London (2003) a Jump Britain (2005). Poté v roce 2006 se parkour šířil především skrz portál Youtube, kde šlo o sdílení tzv. „řeči pohybu“. Byl to největší nárůst popularity. Jelikož jsou tři disciplíny, tak je třeba zmínit způsoby šíření všech tří. Nejlépe to vyjádří tento výrok, „ *PK a FR jsou dnes ve světě mnohem známější právě díky Youtube. ADD se skrze video nedá předat, předává se z člověka na člověka*“ (Chau Belle). Právě tento fakt vidí jako jeden z hlavních

důvodů dnešní „vyprázdňenosti“ disciplíny. Vyprázdňenost je myšlena po stránce spirituální, jelikož je předává pouze pohybová stránka. (Haluza, 2016) (Gabryš, 2018)

1.2.8 Aktéři šíření parkouru

Jako první je třeba zmínit UrbanFreeFlow (2004-2007), se kterými jsou spojovány dokumenty Jump Britain a Jump London a zároveň byli zdrojem návodů na techniky. Zároveň s nimi fungoval internetový portál Parkour.NET (2004-2008), který byl největším dobovým zdrojem informací a také zastával funkci celosvětového diskusního fóra. Je třeba zmínit i Parkour Worldwide Association neboli zkráceně PAWA (2005-2006), což byl neúspěšný pokus Davida Belle o vytvoření celosvětové organizace. V roce 2008 došlo k uzavření Parkour.NET, který byl nahrazen organizací Parkour Generation a místními komunitami (American Parkour, Parkour Australia). Od té doby bylo mnoho forem šíření mezinárodní federace (FIADD, Parkour Earth,...) národní asociace (ČAP, Parkour UK,...), organizace či firmy (PKGEN, Apex Movement, Street Movement, ZOHIR, ADD lead,...), týmy (Storror, Farang, In Motion,...) a jednotlivci (Marcello Palozzo, Stephane Vigroux,..) (Haluza, 2016) (Gabryš, 2018)

1.2.9 Konflikt o FIG

Tento konflikt je z hlediska vývoje velice důležitý mezník, jelikož navždy změnil pojetí. Celý problém začal v roce 2007, kdy šlo o začlenění parkouru do Mezinárodní gymnastické federace (FIG) a organizování Parkour World Cupu. Aktéry tohoto sporu byli David Belle, Perrière, FIG na straně jedné, jejich protiváhu tvořili Yamakasi, Foucan, Apex movement a některé mezinárodní komunity. Řešenými tématy bylo především zda soutěžit či ne, budeme si vládnout sami, nebo gymnasti budou vládnout nám a důležitým tématem byly peníze. V roce 2018 proběhl první FIG Parkour World Cup ve městě Hiroshima v Japonsku, kde Českou Republiku zastupoval Tomáš „Sahir“ Taran. Další snahou bylo dostat parkour na letní olympijské hry. Tato snaha se na začátku roku 2019 povedla a parkour se stal oficiálně gymnastickou disciplínou. (Gabryš, 2018)

1.3 Vývoj parkouru v České Republice

První zmínky o parkouru v České Republice můžeme najít v roce 2006. Je spojován s pražským jamem a jmény Martin Szolár (Toshiro), Jan Haluza (Joanis). Celkově začátky parkouru v ČR jsou spojovány s internetovým portálem Parkour.cz, který obsahoval defi-

nici parkouru, tutoriály techniky ve formě GIF, novinky, články ze světa parkouru a fórum, jež se věnovalo tréninkovým i filozofickým tématům. Byly pořádány nárazové schůze, na kterých se řešil PK v Česku na jejich základě poté vznikla Česká asociace parkouru (ČAP).

Mezi lety 2008-2010, kdy Facebook přidává češtinu, došlo k odlivu členské základny Parkour.cz což vedlo k postupnému omezení aktivity na fóru a stránce samotné. Na Facebooku vzniká ekvivalent Parkour.cz vedený skomírajícím týmem vedeným Joanisem. Mezi lety 2011-12 po dlouhém odolávání prodává web Sahirovi, což vede k odstranění všech členů a zablokování přístupu k stránce na Facebooku ze dne na den.

Nyní se zaměříme na pohybovou část historie parkouru v České Republice. Roku 2007 proběhl Meeting s Bellem bez Bella v Ostravě. Šlo o první hromadnou akci, která byla dokonce natáčena Českou televizí. Akce byla zaměřená na posilování a původní francouzský styl tréninku. Co se týče názvu, který je poněkud zavádějící. David Belle přislíbil účast na tomto meetingu, ale z neznámých důvodů nakonec nedorazil, proto nese název Meeting s Bellem bez Bella. Celkově v této době byla Ostrava nazývána „Mekkou českého parkouru“. Je třeba zmínit jména Jan Rušaj (Gotfreed), Marek Kaňok (Raven) a týmy tzv. Rakety – Ostraváci, Poštulka, Slováci, Silent Runners. Toto období se přezdívá doba francouzská potažmo ostravská.

V roce 2009 proběhl Parkour meeting v Bratislavě. A především v letech 2008 a 2009 proběhly první česko-slovenské cesty do Lisses. Od roku 2010 se do světa parkouru dostává komerce. Roku 2010 proběhl Ryan Doyel Jam v Ostravě, který byl sponzorován firmou RedBull. Tohoto roku vznikají i skupiny Urban Sense a In Motion, které získávali sponzory, měli častou pozornost médií, jejich videoprodukce byla velmi kvalitní, jejich členové různě přecházeli a byla mezi nimi napjatá atmosféra. Tento rok byl celkově hodně nabitý a stalo se mnoho věcí. Začala tradice jamů a meetingů. Kopr Jamy, jamy v Praze a Brně. Další důležitou věcí v roce 2010 bylo založení tradice parkourových campů pro veřejnost (Brno a Kopřivnice), se kterými je spojeno jméno Pavel Rezi Rosner. V roce 2013 Sahir, který se účastnil campů, založil své vlastní spolu Tomášem Zonygou nesoucí název Zohir Camp. Následoval Tary Camp, který je založil Taras Tary Povoroznyk. V dnešní době se organizuje mnoho campů, jak pobytových tak příměstských. Co se týče celkově dnešní doby, tak je krom táborů i mnoho workshopů, kroužků, které nejdříve prozovala skupina In Motion, která se zasloužila o postavení první parkourové haly v ČR, nadále se k ideji workshopů a kroužků připojili Urban Sense, Tary a také L.E.A.D od kterých se oddělilo Improve yourself. Jsou i trenérské licence II a III. Třídy, které organizují Sokol, Zohir a

ADD lead. (Haluzá 2016) (Gabryš, 2018)

1.4 Parkourová terminologie

V předchozích kapitolách jsme si představili historii a vývoj parkouru od samotného počátku a to jak ve světě tak u nás v České Republice. V této kapitole se budeme zabývat důležitými terminologiemi a také pojetím parkouru. Jak již bylo zmíněno tak se parkour vyvíjel v každém státě jinak a především každý jej pojímá jinak. Existují především tři hlavní proudy, které udávají směry.

1.4.1 Parkour

Parkour jako takový je definován a spojován především se jménem David Belle. I sám David Belle považuje parkour za svoje dědictví, za odkaz svého otce Raymonda Belle. V parkouru vidí především jeho účelnost, rychlost a minimální použití síly. Vidí v něm praktické využití a je nejvíce spojována s *parcours du combatant*, z nichž také vznikl i název parkour. *Parcours du combatant* jsou, jak již bylo řečeno výcvikové dráhy pro armádu, na jejichž vývoji se nejvíce zasloužil právě Raymond Belle na základě *Méthode Naturelle*. (Gabryš, 2018)

1.4.2 Freerun

S pojmem freerun je spojováno jméno Sebastian Foucan, který se mimo jiné nejvíce zasloužil za šíření parkouru pomocí dokument *Jump London*. Ve své podstatě je freerun definován krásou, volností a kreativitou pohybu. Je to spojení účelných technik z parkouru a gymnastických prvků jakými jsou *salta*, přemety, různé spiny atd. Účelem freerunu je především šokovat ostatní. (Gabryš, 2018)

1.4.3 ADD

ADD neboli v celé své kráse *Art du Déplacement*. Je překládáno do českého jazyka jako umění se pohybovat/přemísťovat. Jsou s ním spojováni *Yamakasi*. Jelikož podle nich jej utvářeli společnými silami na předměstí Paříže v *Lisses*. Takže největší rozdíl od parkouru je právě v celkovém pojetí. ADD je zaměřeno jak na pohyb tak na spirituální část traucera. Na rozvoj hodnot, zásad a především spiritu. Tím ovšem není řečeno, že parkour nemá hodnoty. (Gabryš, 2018)

1.4.4 Pojem Traceur, Tracer a Parkourista

Traceur je člověk, který se hlásí k parkouru (tedy k jeho historii, vývoji, místům a osobnostem, komunitě i nováčkům a hlavně k myšlence a filozofii Le Parkouru) a snaží se „dodržovat“ jeho zásady. Traceur je tedy člověk, který se cítí a snaží být traceurem. Jedinec, jenž přijímá veškeré zásady a podmínky související s tímto životním stylem a zároveň se je snaží plnit. Zároveň ve světě parkouru se setkáváme s různou terminologií pojmu označujícího člena komunity. V České republice se můžeme setkat s označením parkourista, jde o pojem, kterým společnost označuje traceury. Jde o zjednodušení pojmu na základě jednoduché rovnice. Dělá parkour tak je to parkourista stejně, jako by se třeba mluvilo o hokeji, fotbalu, judu nebo jiném sportu. Jedinec praktikující činnost je označován podle jména činnosti. V anglicky mluvících zemích se můžeme setkat s pojmem tracer. Tento pojem se vysvětluje v základě slova trace, neboli cesta, trasa. Opět se jedná o anglickou verzi zjednodušení originálního pojmu. Originálním pojmem pocházejícím z francouzštiny je traceur a pro ženy traucese. Stejně je to i s terminologií technik. Jsou zažité spíše anglické ekvivalenty namísto originálních francouzských. (Haluza, 2016)

1.5 Filozofie

Jednoduše řečeno ve filozofii jde o propojení tří částí. Psychická a filozofická část se týká duševní připravenosti na skoky, práci s vlastním strachem a stresovými situacemi. Traceur ale nemá být připraven jen na stresové situace, nýbrž i ctít určité hodnoty a zásady. Technická stránka je o technikách využívaných k překonávání překážek a fyzická část mluví o připravenosti těla, tedy posilování. Ústředním pojmem parkouru je heslo „Be strong, to be usefull“, což znamená „Buď silný, abys byl užitečný“. Tato filozofie se týká zejména fyzické stránky traceura, ale přesah této filozofie se odráží i na psychickém působení traceura. Myslí se tím, že traceur může být jakkoli fyzicky silný, ale když nepřekoná svůj vlastní strach, což často není příliš snadné, je mu fyzická síla k ničemu. A proto se traceur snaží být stále lepší a lepší. Snaží se neustále rozvíjet jak svou fyzickou tak psychickou stránku, aby byl hlavně dostatečně psychicky silný a byl schopen překonat jakoukoliv překážku. Z tohoto důvodu je také na začátku této kapitoly schéma tří vzájemně se propojujících kruhů, jelikož všechny tři tyto oblasti utvářejí traceura jako takového. U filozofie je důležité zmínit především, že je to „láska“ k moudrosti. Dala by se také definovat jako soustavné, kritické a racionální zkoumání světa a člověka případně toho, co je přesahuje. Je důležité pochopit, že traceur by se měl snažit především rozvíjet svůj Spirit. Čímž je myšleno, že by se měl snažit být co nejlepším člověkem. Měl by ctít hodnoty, kterými jsou: úcta (k sobě

samotnému, k ostatním a k okolnímu prostředí), rovnost (v komunitě jsou si všichni rovni bez ohledu na barvu pleti, vyznání, sociálnímu statusu), solidarita (chováme se solidárně v komunitě i mimo ni), vzájemná pomoc (starší a zkušenější pomáhají nováčkům při tréninku), láska a bratrství (v komunitě jsme všichni bratři a sestry). Tyto hodnoty by správný traceur měl dodržovat nejen v komunitě, ale i mimo ni. Měl by se chovat tak, aby byl dobrým člověkem ne kvůli ostatním, ale kvůli svému vlastnímu spirituálnímu rozvoji. Nejsou to ale jen hodnoty, které by měl traceur ctít, jsou jimi i zásady. (Besson, 2001)

Pro každou komunitu je však filozofie definována poněkud rozdílně, ale stále má společné rysy. Důvodem tohoto jevu je pohled každého traceura, jelikož každý traceur vidí a definuje parkour a jeho filozofii jinak. Kupříkladu americká parkourová komunita zastoupená Danem Edwardsem považuje pro parkour důležité vlastnosti jakými jsou: „*pokoru, skromnost, pozitivní spolupráci či respekt k ostatním lidem a okolí*“ a pro trénink jsou v definici uvedené jako důležité „*bezpečnost, dlouhověkost, osobní zodpovědnost a sebezodkonalování se.*“ a jako poslední definuje ctnosti mezi které řadí „*disciplinovanost, soustředění, cílevědomost, zvládání strachu, pokoru, altruismus a znalost vlastních hranic a jejich neustálé testování.*“ (Edwardes, 2009, s. 143) Kanadský instruktor parkouru Vincent Thibault ve své knize *Parkour the Art du déplacement*, Strength, dignity, community pojednává především o pozadí parkouru. Mluví především o strachu, vnitřní a vnější svobodě, kreativě, přátelství a udržitelnosti tréninku. (Thibault, 2013, s. 13)

1.5.1 Zásady

Všechny tři zásady vycházejí z filozofie a hodnot. Jsou to zásady především při tréninku, a jelikož jsou tři části disciplíny vzájemně propojené, tak všechno souvisí se vším. Jak jsem již zmínil, tak tyto tři části utváří, nebo by měly utvářet traceura jako celek.

1. „We leave no trace“
 - Vychází z filozofie a hodnot. Tato zásada říká, že nezanecháváme stopy. Čistíme si spoty od nepořádku jak z důvodu vlastní bezpečnosti tak z lásky k prostředí. Samozřejmě tato zásada není omezena pouze na spoty, ale vztahuje se celkově na prostředí. Nečistíme jej jen pro sebe a pro vlastní bezpečnost při tréninku. Čistíme jej i pro ostatní, aby bylo krásné a bezpečnější i pro ně.
2. „We start together, we finish together“
 - Navazuje především na hodnotu bratrství a vzájemné pomoci.
3. „Safety at first“

- Trénujeme tak abychom se při tréninku nezranili. Při těžších technikách se jistíme navzájem .(Besson,2001)

Poslední částí, která je třeba zmínit v kontextu s filozofií je Esprit Yamak. Podle Laurenta Piemontesi(jednoho z členů Yamakasi) není Esprit Yamak pohyb, ale způsob myšlení. Hlavní myšlenkou je chovat se v životě čistě, eticky a správně. Zároveň to však znamená, že pokud chceme předávat spirit tak musíme umět předávat i pohyb. Jak jsem již říkal, všechno je navzájem propojené. Esprit Yamak se však nedá předávat způsobem CTR+C a CTR+V. Nejde vložit do každého. Jelikož ne všichni jsou schopni pochopit. (Gabryš, 2018)

2 PARKOUROVÁ KOMUNITA JAKO SUBKULTURA

Parkourovou komunitu lze považovat za subkulturu. Nese totiž určité znaky, které jsou pro subkultury charakteristické. Pro parkourovou komunitu jsou kupříkladu společnými znaky kromě praktikování této disciplíny jimi jsou: široké volné nebo u slečen harémové kalhoty, společný slang úzce propojený s terminologií typickou pro tuto disciplínu, a to jak ve francouzském originále tak i anglickými a českými ekvivalenty pro pojmenování technik, dále jimi mohou být určité hodnoty a zásady a celková znalost historie, filozofie a tradic.

2.1 Kultura

Abychom pochopili, čím jsou subkultury, jako první si musíme definovat čím je samotná kultura, od které se subkultury ve svých podstatách odlišují. Kultury tedy můžeme vnímat jako pojem zahrnující všechny sdílené normy, způsoby chování, schopnosti, hodnoty, rituály, tradice, znalosti a dovednosti, jež jsou získány procesem socializace. Mimo jiné by se dala charakterizovat jako znak pro různě velké sociální skupiny, které se od sebe odlišují jedna od druhé, stejně tak od zvířecích společenství. Abychom to shrnuli, tak každá jednotlivá kultura je specifický způsob života určité vymezené skupiny nebo společnosti lidí. Vzorce chování členů určité společnosti, tedy zjevnými postupy jejich chování a jednání, které může vnější pozorovatel sledovat. Tyto vzorce chování vedou k očekávání a přesvědčení, které tvoří další vzorce chování. Kultura je tedy tvořena specifickými segmenty: jazyk, filozofie, náboženství, morálka, potřeby, právo, technika, umění, věda, znalosti, zvyky, sport, móda a spotřební vzorce chování. Má několik hlavních složek.

- Kulturní artefakty – materiální výtvořiny lidstva
- sociokulturní regulativy – normy a pravidla chování
- ideje – cíle, hodnoty, představy
- sociální instituce – komplexy lidských vztahů a řešení životních problémů (Smolík, 2010, str. 30).

2.2 Typologie subkultur

Obecně lze dělit subkultury na základě: věku (tzv. mládežnické subkultury) povolání, náboženství (sekty, rituály), původu, národnosti, etnika, rasy, sociální pozice, zájmů, sociální instituce. V případě, kdy je subkultura natolik odlišná, zejména v případě protichůdnosti celé kultuře, vzniká napětí a konflikty, které většinou ústí do konfliktu s policií nebo střetu

s jinými subkulturami. V našem případě se budeme zabývat subkulturami mládeže, jelikož parkourová komunita je tvořena převážně mladistvými.

Termín subkultura byl používán už ve 40. letech 20. Století v oblasti společenských věd ve více významech. Jedním z nich je typologická kategorie neboli dílčí varianta většího celku. Dalším významem je protiklad většího celku tedy kontrakultura, jelikož neguje některé hodnoty hlavní kultury. Tím navážu na první znaky propojení s parkourovou komunitou. Parkouristé jsou určitou menšinou ve většinové společnosti, která vybočuje svými myšlenkami a vzorci chování od chování většiny. V případě parkourové komunity to není v negativním slova smyslu, jak již bylo řečeno v kapitole filozofie parkouru, tak trauceři ctí základní lidské hodnoty a zásady. Zásadní rozdíl je v jejich pohybu městem, které považují za hřiště. (Smolík, 2010, str. 20).

Předpona sub představuje jakousi svébytnost a jinakost od dominantní společnosti. Subkultury tak mají své hodnoty a své normy většinou odlišné od zbytku společnosti. Někteří tento termín odmítají používat, protože předpona sub může mít význam jakéhosi nižšího postavení členů těchto skupin ve společnosti. I přes tyto námitky se pojem subkultura stal ve vědeckých kruzích uznávaným a základním pojmem

Podle Smolíka (2010, str.30) je v oboru sociologie termín subkultura vnímán jako soubor kulturních prvků, které jsou svým způsobem zvláštní a typické pro méně početné skupiny jednoho národa, státního útvaru, nebo širšího společenství. Tyto skupiny jsou díky svým zvláštnostem odlišeny od jiných skupin a kultur v daném prostoru. Právě odlišnost subkultury od dominantní kultury je jejím hlavním znakem. Míra v jaké se subkultury odliší, může být minimální nebo naopak se staví do opozice k celé kultuře. To je dáno různými faktory jako kupříkladu věk, povolání, náboženství, původ, sociální status, zájmy a tak dále.

Zástupci jednotlivých subkultur mají většinou stejné specifické problémy a to jim dává společný pohled na sociální realitu. Tyto problémy jsou pak základním kamenem jejich vzniku. Díky tomu pak může být subkultura vnímána majoritou, že je v ní provozováno něco deviantního, nebo také skutečně deviantní je. Z tohoto důvodu bývají její příslušníci často odsuzováni nebo odmítáni.

Gruber (in Smolík, 2010, str. 57) tvrdí, že subkultury mládeže mají ve společnosti několik funkcí, a to: -

- Útočiště pro nesocializované jedince
- komunikace pro výkon zájmových činností

- realizace a zkouška nových vzorců chování
- symptom těchto nových vzorců
- zdroj problémů jako je kriminalita, rasová nesnášenlivost atd.
- tvorba míry demokracie a svobody ve společnosti.

2.3 Subkultura mládeže

„Subkultura mládeže je typ subkultury vázaný na specifické způsoby chování mládeže, na její sklon k určitým hodnotovým preferencím, akceptování či zavrhování určitých norem, životní styl odrážející podmínky života. Subkultury mládeže jsou skupiny mladých (dospívajících) lidí, kteří mají společného něco (problém, zájem, zvyk), co je odlišuje od členů ostatních sociálních skupin (Smolík, 2010, str. 35).“

Velký nárůst subkultur mládeže byl po druhé světové válce, kdy vznikaly zprvu jako opozice ke kultuře dospělého člověka. Avšak později se stávaly více specifickými a relativně autonomními na zbytku většinové společnosti (Macek, 1999, str. 49).

Podle Smolíka se sociální vědy zabývaly subkulturami mládeže přibližně až od 50. let 20. století, avšak v sociologii se tento termín objevuje až od 60. let. U nás subkultury mládeže vznikaly později. Důvodem byla politická situace, která u nás panovala. Tudíž v našem prostředí lze o subkulturách mládeže mluvit nejspíše až od konce 80. let. (Smolík, 2010, str. 35).

Koranda definoval společenské změny ve druhé polovině 20. Století, které podnítily rozvoj subkultury mládeže:

- Vysoká mobilita obyvatelstva
- Hodnotová a názorová rozdílnost společnosti
- Důraz na rozvoj individuality
- Dlouhodobá a specializovaná profesní příprava
- Demokratizace společenského a rodinného života
- Ženská a mužská role získala nové pojetí, stejně a tak sexualita a partnerské vztahy
- Rodinné vazby byly oslabeny a naopak byly posíleny vrstevnické vztahy a vliv školy
- Vznik propracovanější a především přísnější legislativy na ochranu dětí a mládeže (Kabiček, 2011, s. 100)

3 MLÁDEŽ

Jelikož parkour, freerun nebo ADD praktikován převážně mládeží, tak si definujeme v této kapitole specifika této věkové kategorie. Toto umění pohybu tu sice s námi de fakto od pravěku. Minimálně základy toho jak jej známe dnes, které byly položeny již před více než 100 lety.

3.1 Charakteristika mládeže

Podle Máchy (1965) existují pro mládež následující psychologické aspekty: iniciativnost, snahu překonávat překážky, sebedůvěra, ctižádost, snaha o sebeuplatnění, schopnost vidět nové tam, kde starší generace nechápe, kontrastní chování na styl života starší generace, odpor proti předsudkům, přežitkům, dogmatismu a tuposti, ale také zaměření na budoucnost a romantičnost (Smolík, 2010, s.19)

Skalková (1996) si naopak všímá, že mládež se zaměřuje spíše život pro daný okamžik, projevuje zájem o krátkodobou módu, určitý druh hudby a především se snaží omezit jakékoliv zasahování dospělých, prevenci či pedagogizaci. (Smolík, 2010, s.19)

Pokud chceme charakterizovat mládež 21. Století dostáváme se před obtížný úkol. Jelikož svoji roli sehrává i tzv. kult mládí, který má vliv na fakt, že se mezi mládež počítají i osoby, které do ní před několika desítkami neřadily. Ondřejkovič (1997) toto vnímá jako tzv. pluralizaci mládeže (za konec toho období se uvádí i věk 32 let) (Smolík, 2010, s.19)

- Každý mladý člověk se dostává do prostředí tzv. „neosobních pravidel“ a neosobní autority. Příkazy a zákazy rodičů či jiných autorit jsou nahrazeny dohodnutými pravidly skupiny, na jejichž formulaci se mladý člověk do jisté míry podílel. Tímto se podílí na formulaci hodnot a norem, které jsou skupinou uznávány a je tudíž zainteresován na jejich obhajobě a ochraně. Důležitou částí je také mýtus o svobodě individua v rámci vrstevnických skupin. Tento pocit, který mladí prožívají ve vrstevnické skupině není dán, že by v nepřítomnosti autority rodičů či vychovatelů mizely dané normy chování, které byly vychovateli předány, nýbrž je dán fyzickou absencí dospělých strážců norem. Dospělí jsou nahrazeni smluvním uznáním souboru hodnot a norem v určité adolescentské komunitě. Tyto normy a hodnoty však zpravidla nejsou příliš vzdáleny těm, které jsou dominantní v kultuře dospělých. (Smolík, 2010, s.22)

- I přes zmíněné relativně tuhé sociální kontrole společnosti, poskytují vrstevnické skupiny nejvíce prostoru pro otevřenou konfrontaci různých proudů hodnot a norem, se kterými mladí lidé dostanou do interakce v rámci intencionální a funkcionální socializace. (Smolík, 2010, s.22)
- Mluvíme tady také o vrstevnických skupinách, které umožňují „testovat“ tolerantnost dospělých a solidaritu vrstevníků. Provokativní chování, jímž se mladiství vyznačují, je jejich specifickým prostředkem tvoření generační solidarity, ale i indikátorem akceptovatelnosti manifestových generačních hodnot a norem tzv. „světa dospělých“. (Smolík, 2010, s.22)

Ve věkové hranici 25-30 členů se jejich subkulturní party většinou rozpadají, avšak někteří členové mohou v takto označované skupině přetrvávat. Pro pojem mládež totiž není přesně vymezen věkově. Kraus(1978) vidí horní hranici věkovou hranici nad 25 lety. Jelikož fáze mládí nejsou v moderní společnosti striktně definovány, tak můžeme najít mnoho prvků u subkultur mládeže u starších lidí. Subkultura nebo také vrstevnická skupina do jisté míry nahrazuje členům rodinu, poskytuje emoční, sociální a materiální podporu. Což je pro jedince velmi podstatné, jelikož sociální podpora, nebo stav, kdy jedinci okolí signalizuje přijetí, ocenění a obdiv. Tento proces je významným pro individualizaci jedince samotného. (Smolík, 2010, s.22)

Mládež tedy můžeme definovat jako věkovou skupinu, která je vymezena meziobdobím mezi dětstvím a dospělostí, přičemž je v tomto období završen fyzický, ale především psychosociální vývoj včetně profesní přípravy. V některých společnostech je přechod mezi dětstvím a dospělostí prakticky minimální a z mládeže se stává malá část příslušné skupiny. I tak se často setkáváme s vyčleněním určitých charakteristik mládeže, které pro ni obecně platí a odlišují ji od populace. Patří k nim například:

- Postupný přechod ze závislosti na rodině na samostatnost
- Intenzivní příprava na profesi, dokončení volby povolání a jeho stabilizace
- Specifický způsob života, který je zdůrazněn aktivitami ve skupinách vrstevníků (party), převaha zábavných aktivit (diskotéky, sport)
- Zvláštní psychické rysy a radikalismus postojů, zvýšená kritičnost a morální citlivost(Buriánek, 1996 in Smolík, 2010, s.23)

3.1.1 Vrstevnícké vztahy

Jak již bylo řečeno, tak pro mládež je typickým rysem utváření vrstevníckých vztahů, které jsou tvořeny od volných skupin až po gangy¹, party a často i delikventní skupiny, které mohou působit v rámci širěji vnímaných subkultur mládeže. Tyto specifické malé sociální skupiny mají tyto znaky: jsou v nich navzájem se integrující jedinci, kteří se znají, dodržují určité subkulturní normy, jsou navzájem propojení a existuje u nich společné vědomí „my“. Sociální skupiny rovněž pomáhají jedinci se podílet na přiběžích přesahující jeho individuální prostor, tedy že mu pomáhá utvářet jeho individuální identitu, tím že je příslušníkem určité skupiny utvářející skupinovou identitu.

Vrstevníci tedy plní funkci komunikační a interakční platformy, kde dospívající testuje sám sebe. Adolescenti totiž rádi napodobují ostatní a jsou rádi, když jsou napodobováni jinými. Dalo by se říct, že tím vytvářejí různé modely různého chování, ať už je toto chování atraktivní či opovržením hodné. Mladiství jsou schopni přijmout jakoukoliv novou zkušenost, výzvu o, které jsou schopni diskutovat a plánovat, jak by určitou věc udělali nebo co by dělali, kdyby se stalo něco, tak by udělali to a to. V jejich vztazích se rychle střídají pozice soupeře a spoluhráče, opozičníka a soupeřníka. Cítí se však dobře, když mají pocit, že jsou svými vrstevníky viděni, slyšeni a oceňováni. To posiluje jejich vlastní pozici a pocity významnosti. Se svými vrstevníky ať už vědomě či nevědomě sdílejí stejné zkušenosti, stejnou životní pozici, stejné problémy, nejistoty a nejasnosti. Ovšem toto nebrání pocitu osamění ve vrstevníckých vztazích. Vrstevnícké vztahy tedy nemají hodnotu sami o sobě, ale jsou prostředkem k hledání a ujasnění vztahu k sobě samotnému. V tomto období je však podstatná úloha vrstevníků, kteří jsou „rovnými partnery“ v objevování nového světa. Jsou tedy unikátním a nezastupitelným výchovným činitelem, díky své dynamice. Dospívající totiž prožívají hledání a budování své vlastní identity právě ve vrstevnícké skupině (parta, gang), tedy mezi jím samotným podobnými lidmi, kteří se nacházejí ve stejné fázi bez pevné identity a nemohou být sobě samým dostatečnými vzory. Tudíž je hledání této identity často v partách, které jsou pojímány jako subkultury. Vědomí sociální identity může být často svázáno s členstvím v různých subkulturních skupinách a samotné subkultury jsou vlastně utvářeny slučováním jednotlivých skupin mládeže na základě jejich

¹ Gang je stabilnější deviantní organizace s rozvinutou dělbu práce mezi jednotlivými členy, ale jejich deviantní aktivity jsou omezeny na určitý prostor a čas (Hřečka, 2001, in Smolík 2010,s.23)

zájmů, aktivit, vědomí příležitostí, ale stává se i skupinou referenční, působící na formování hodnotového systému. Když jedinec do skupiny patří, tak je pro něj tato skupina členská. Motivace pro vstup do určité subkultury se různí, například se jedinci tato subkultura zdá něčím zajímavá, oblíba v určitém hudebním stylu či módního stylu nebo kvůli pocitu výjimečnosti. (Smolík, 2010, s.24-25)

4 RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ U MLÁDEŽE

Pojem rizikové chování je takové chování, které vede k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince a společnost. Tento pojem nahrazuje dříve používaný termín sociální patologické jevy, který byl příliš stigmatizující, normativně laděný a klade příliš velký důraz na skupinovou či společenskou normu. Za vzorce rizikového chování můžeme považovat za soubor fenoménů, jejichž existenci můžeme zkoumat vědecky a ovlivňovat je preventivními a léčebnými intervencemi. Vyznačuje se určitými znaky u různých forem rizikového chování :

- Chování směřující proti sobě samému nebo proti skupině
- Rizikové chování zahrnuje především narušení vztahů k sobě samotnému, vrstevníkům, rodině a společnosti
- Míra rizika je v přímém vztahu k věku, sociální a profesní příslušnosti
- Rizikové chování je většinou založeno na agresivních klíších, které mají emoční povahu (Miovský, 2010, s.29)

V dnešní době ve školní prevenci rozlišujeme devět oblastí:

- Záškoláctví
- Šikana a extrémní projevy agrese
- Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- Rasismus, xenofobie
- Negativní působení sekt
- Sexuální rizikové chování
- Prevence v adiktologii
- Spektrum poruch příjmu potravin
- Okruh poruch a problémů spojených se syndromem CAN (Miovský, 2010, s.29)

Záškoláctví

Můžeme jej definovat jako neomluvenou absenci žáka základní nebo střední školy ve výuce. Je to přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Může být spojeno i s dalšími typy rizikového chování jako například: zneužívání návykových látek ať už alkoholových či nealkoholových, gambling, dětskou kriminalitu, prostituci aj., které mohou mít negativní důsledky na osobnostní vývoj jedince. Prevence záškoláctví, způsob omlouvání

nepřítomnosti ve výuce, řešení neomluvených nepřítomností a postupy zúčastněných subjektů je ošetřen Metodickým pokynem MŠMT „K jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“ vydaným pod č.j. 10 194/2002- 14.

Šikana a extrémní projevy agrese

Řadíme zde extrémní formy agresivního chování namířených proti druhé osobě např., fyzické napadání s následkem ublížení na zdraví atd., proti sobě samotnému, tedy sebezpoškození, sebetržnění, suicidální chování atd., nebo proti věcem (vandalismus ve smyslu poškozování veřejného majetku, ničení zařízení na sportovních utkáních, sprejerství). Z tohoto hlediska je šikana jen jednou z mnoho různých podob extrémně agresivního chování. (Miovský, 2010, s.114)

Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě

Jedná se o poměrně novou formu rizikového chování z hlediska masového rozšíření. Lze definovat jako úmyslné vystavování sebe nebo ostatních nepřiměřeně vysokému riziku újmy na zdraví, nebo dokonce přímém ohrožení života v rámci sportovních činností nebo dopravě. Řadíme sem např. tajné závody aut za plného provozu, záměrná jízda pod vlivem psychoaktivních látek, nekvalitně připravené raftové sjezdy divokých řek bez potřebného vybavení a zkušeností, snowboarding na lavinových polích či extrémní sjezdy na horských kolech po nebezpečném terénu a bez ochranných pomůcek.

Rasismus, xenofobie

Tímto pojmem označujeme soubor všech projevů cílících k potlačení zájmů a práv menšin. Je to chování podněcující k rasové nesnášenlivosti, netoleranci vůči menšinám a odlišnostem a také zastávání názorů vedoucích k rasové nerovnocennosti.

Negativní působení sekt

Za sektu se označuje sociální skupina lidí sdílejících ideologický koncept, čímž se skupina vymezuje vůči okolí a dochází tak k její postupné izolaci, manipulaci a dalším extrémním zásahům do soukromí členů.

Sexuální rizikové chování

Sexuální rizikové chování charakterizujeme projevem chování doprovázející sexuální aktivity a současně vykazující pro jedince rizika v různých oblastech (zdravotní, sociální...). Můžeme zde řadit např. nechráněný pohlavní styk s náhodnou známostí, výrazně promiskuitní chování, rizikové sexuální praktiky, kombinace užití návykových látek a rizikového sexu, sexuální zneužívání všech forem, zveřejnění intimních fotografií na internetu či zaslání mobilním telefonem apod.

(Miovský, 2010, s.115)

Prevence v adiktologii

Jedná se o zaštiťující pojem prevence, který zahrnuje všechny aktivity související se zneužíváním návykových látek (lehké drogy, těžké drogy, alkohol, cigarety), ale také aktivity související s tzv. nelátkovými závislostmi (gambling, hraní PC her)

Spektrum poruch příjmu potravin

Jedná se o poruchy způsobené rizikovými vzorci chování ve vztahu k příjmu potravy. Nesou sebou četné zdravotní, sociální a psychologické potíže.

Okruh poruch a problémů spojených se syndromem CAN

Syndrom CAN zahrnuje všechny formy týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která jsou v naší společnosti nepřijatelná. Zařazujeme do této oblasti okruh programů zaměřených na prevenci výskytu těchto jevů a včasné zachycení jejich projevů spolu s odpovídající intervencí. (Miovský, 2010, s.116)

5 NÁLEPKY SPOJENÉ S PARKOUROVOU KOMUNITOU

S parkourovou komunitou jsou spjaty čtyři hlavní nálepky, kterými jsou traceuři často označováni. Těmito nálepkami je drogově závislý, vandal, sprejer a sebevrah. Nyní si prvně definujeme, co přesně je teorie labelingu neboli nálepkování.

5.1 Teorie labelingu

Můžeme ji chápat jako teorii nálepkování či etiketizační teorii. Jejím ústředním pojmem je právě „nálepka“. Za deviaci není považováno porušení normy, ale označení určitého chování za deviantní. Za devianta je jedinec pokládán v případě, že je jeho chování zhodnoceno jako nevhodné, odchylné nebo mu je veřejností dána „nálepka“ devianta (Kapr,Linhart,Fischerová, Vodáková, 1994,s.83-84)

Douglas Reybeck tvrdí, že nálepka může postihnout i jedince, jimž se nepodaří dostatečně prokázat, že dodržují předepsané normy. Podle něj je totiž společnost založena na silné touze po jednotě a kolektivním vědomí. To má za následek stigmatizaci jakéhokoliv rušivého elementu, na který je pohlíženo jako na hrozbu zavedenému řádu. Deviaci ze strany společnosti tedy dělí na „soft“ a „hard“ formu:

- Soft deviance = jedinec se chová v rozporu s platnými normami, ale není hrozbou pro sociální řád.
- Hard deviance =jedincovo chování je jednak mimo normy a také je považováno za hrozbu.

Zároveň také říká, že nálepkování probíhá daleko častěji ve složitějších než v jednoduchých společnostech. Je to dáno především tím, že v jednoduchých společnostech, kde je fyzická interakce každodenním pořádkem, je udržení jedince na okraji a mimo sociální život těžší než ve složitější společnosti s více jedinci.(Douglas,1988,s.371)

5.2 Drogová závislost

Drogová závislost, zneužívání omamných a psychotropních látek, toxikománie, to jsou pouze tři názvy pro jeden z nejhorších sociálně patologických jevů, které v současné době obchází naši společnost, a jež nenechají nikoho v klidu a v bezdůvodném ukolébání. Drogová problematika se stává pro většinu lidské civilizace noční můrou a nutí moderní spo-

lečnost k důslednému řešení tohoto problému. Zneužívání omamných a psychotropních látek se neobjevilo v současné společnosti z ničeho nic, ale doprovází lidstvo od nejstarších dob. V průběhu času se však objevuje stále více nových látek, které závislé osoby zneužívají, přičemž se i rapidně zvyšuje počet jejich konzumentů.

Užívání drog a následný vznik drogových závislostí je jedním z nejzávažnějších sociálně patologických jevů u mládeže. Důsledkem užívání drog jsou halucinace, deprese, agresivita, megalomanie, paranoidní chování, vše následované celkovým psychickým rozpadem osobnosti, nákaza virem HIV, hepatitidy, poruchy imunity, poškození jater a ledvin. Závažným důsledkem jsou sociální problémy – od neschopnosti o sebe pečovat a naplňovat své sociálních role, přes záškoláctví, až po krádeže.

5.3 Vandalismus

Podle Hartla a Hartlové je vandalismus „primitivní ničení kulturních hodnot, potěšení z ničení; v zásadě projev skupinového protestu, provokace, upozornění na sebe; spontánní reakce po fotbalovém zápase i jako akt zvěle, msty, rasové nesnášenlivosti.“(Hartl,Hartlová ,2001, s. 664)

Fischer a Škoda definují vandalismus jako „logicky nezdůvodnitelné poškozování a ničení veřejného a soukromého majetku či věcných hodnot.“ (Fischer,2014,s56)

Podle Encyklopedie Universum je vandalismus definován jako: „Vášnivé pustošení, ničení přírody, kulturních objektů a společenských objektů vůbec (soch, parků, hřbitovů, telefonních budek, zaparkovaných automobilů atd.), vystupuje jako projev agrese, motivovaný nenávistí k určitým společenským skupinám a symbolům určitého statutu nebo vůči společnosti vůbec, objevuje se často u lidí sociálně vykořeněných, žijících na okraji společnosti případně příslušníků různých gangů, trpících komplexem bezmocnosti a vědomím, že je společnost odmítá.“

5.3.1 Sprejerství

V obecném smyslu se jedná o druh neoficiálního výtvarného projevu vytvářeném ve veřejném prostoru rytím, psaním, malbou a v dnešní době především technikou nanášení barev ve formě fixů, sprejů, škrábáním a leptáním.(Dubský,2005,s.73) Graffiti si každý rok vyžádá celosvětově miliony dolarů na jejich odstranění, což z něj dělá sociální a politický problém 21. století. Dělíme jej na legální a nelegální. Legální sprejerství má ve městech

vyhrazená místa, na kterých je povolena. Nelegální sprejerství je závažnou formou vandalismu. Vytváření nelegálních maleb se dá specifikovat jako přečin či trestní čin poškození cizí věci dle § 228 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

„(1) Kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Stejně bude potrestán, kdo poškodí cizí věc tím, že ji postříká, pomaluje či popíše barvou nebo jinou látkou.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 na věci svědka, znalce nebo tlumočnicka pro výkon jejich povinnosti b) spáchá-li takový čin na věci jiného pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání, c) spáchá-li takový čin na věci, která požívá ochrany podle jiného právního předpisu, nebo d) způsobí-li takovým činem značnou škodu.

(4) Odnětím svobody na dvě léta až šest let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu.“

(Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník)

5.4 Sebevražedné chování

Adolescence je obdobím, ve kterém se jedinec setkává s velkým rozparem a to v oblasti biologické zralosti, která se vlivem dobré výživy a dnešní doby urychluje a druhou oblastí je značná psychická a především sociální nezralost. Znamená to, že mladý člověk je schopen sexuálního života, je schopen zplodit dítě, ale stále zůstává dlouhou dobu nesamostatný a plně závislý na svých rodičích. Tento nesoulad může přinášet různorodé konflikty vnější i vnitřní. (Koutek in Kabíček, 2011, s. 162)

5.4.1 Autodestruktivní chování

Při posuzování autodestruktivního chování v adolescenci zmiňujeme dva přístupy. První vychází z výrazného ohraničení běžných adolescentních projevů od psychopatologicky vymezených poruch. Druhý chápe projevy takového chování jako spektrum aktivit od adolescentních rizikových aktivit až k závažným formám suicidálního chování. Jednotlivé

formy se mohou projevovat souběžně nebo následně a výskyt mírnějších forem může znamenat faktor pro závažnější projevy. Autodestruktivní tendence jsou většinou přítomny i u některých duševních poruch, kupříkladu zneužívání návykových látek a závislost na nich, poruchy příjmu potravy nebo Münchhausenův syndrom. (Koutek in Kabíček,2011,s.162-163)

5.4.2 Autoagresivní chování

S autoagresivním chováním může souviset i jednání rizikové, které nemá za primární cíl ublížit či narušit integritu vlastní osobnosti, avšak představuje značné riziko pro zdraví i život. Řadíme zde provozování rizikových sportů, riskantní řízení motorových vozidel, některé činy porušující rámec legality (jízda na střeše vlaku, nárazníku metra). Rizikové chování s vyhledáváním nebezpečí může vyjadřovat i nevědomou motivaci s přáním ublížit si nebo naopak o vědomou motivaci se suicidálním úmyslem. Autoagresivní chování tedy můžeme spatřovat zejména v suicidálním chování a sebepoškození. (Koutek in Kabíček,2011,s.162-163)

6 PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Jestliže dochází k rozvoji rizikového chování u mladistvých, bývá důležité jej zastavit. Z tohoto důvodu je důležitá účinná prevence „ Za prevenci rizikového chování považujeme jakékoliv typy výchovných, vzdělávacích, zdravotních, sociálních či jiných intervencí, směřujících k předcházení výskytu rizikového chování, zamezujících jeho další progresi, zmírňujících již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhajících řešit jeho důsledky“ (Miovský, 2010, s.24) . Co se týká prevence rizikového chování je důležité užívat efektivních a cílených způsobů beroucích v potaz individuální a věkové zvláštnosti dětí. Měly by být přirozenou samozřejmostí a souviset jak s výchovným tak vzdělávacím působením. Pokud budeme mluvit o úspěšné prevenci, tak naším cílem bude snížit rizika u legálních a nelegálních drog, násilných či trestných činnostech apod. O dobrém výsledku se dá hovořit v případě kvalitního způsobu života dospívajícího a jeho vyrovnaný bio-psycho-sociální rozvoj.

„Primární prevence pak znamená předcházet problémům s návykovými látkami u těch, kdo je ještě nezačali škodlivě užívat, cílem sekundární prevence je poskytnout efektivní pomoc těm, kdo začali návykové látky zneužívat, kde ale stav příliš nepokročil, terciální prevence se překrývá s léčbou závislosti na návykových látkách a s mírněním škod“ (Nešpor,Csémy,Pernicová, 1999, str. 6).

Pro větší upřesnění rozdělení prevence existuje v severoamerické odborné literatuře následující rozdělení:

- Všeobecná prevence je určena celé populaci (např. všem dospívajícím v určité oblasti).
- Selektivní prevence je určena cílové populaci dětí a dospívajících se zvýšeným rizikem (např. děti s poruchami pozornosti nebo s poruchami chování, děti s chronickým bolestivým onemocněním, s duševními problémy, kteří neužívají návykové látky).
- Indikovaná prevence je určena těm dětem a dospívajícím, kteří vykazují varovné známky užívání návykových látek.
- Léčba je určena těm, kdo návykové látky škodlivě užívají nebo jsou na nich závislí.
- Udržování stavu a prevence recidiv.

Za prevenci rizikového chování můžeme považovat výchovné, vzdělávací, zdravotní, sociální či jiné intervence k předcházení výskytu rizikového chování, bránící jeho další progresi, zmírnění již existujících forem a projevů rizikového chování, nebo pomoc při řešení jeho důsledků. Obecně se řadí do základních devíti typů rizikového chování, které jsou zároveň hlavní tematické oblasti v současné školní prevenci:

- Záškoláctví
- Šikana a extrémní projevy agrese
- Extrémně rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- Rasismus a xenofobie
- Negativní působení sekt
- Závislostní chování

6.1 Prevence ve škole

Programy a intervence ve školském prostředí při primární prevenci rizikového chování musí naplnit následující obecné charakteristiky:

- Musí být přímý a jasně vyjádřený vztah k určité formě rizikového chování a s ním spojenými tématy
- Jeho realizace musí být jasně časově a prostorově vytyčena a měla by být posloupná. Tedy procházet postupně fázemi a to od zmapování potřeb, vytvoření plánu programu a příprav s ním spojenými, jeho samotné provedení a po dokončení programu jeho zhodnocení a zajištění návaznosti
- Musí být cíleny na jasně ohraničenou a definovanou cílovou skupinu spolu se zdůvodněním *matchingu*². Jelikož pouze program, který má jasně stanovené cíle je možné hodnotit.

Krom těchto tří základních charakteristik jsou na specifické programy kladeny další požadavky, které jsou podrobněji zpracovány do podoby obecných a speciálních standardů:

² Přirazení určité skupiny nebo jedince k danému typu programu jež odpovídá potřebám a problémům cílové skupiny

- Program je postaven tak, aby respektoval specifické problémy a potřeby své cílové skupiny. Tedy jeho součástí mu být i způsob, jak tyto informace poskytovatel získává
- Program musí být dostupný a respektovat základní práva všech účastníků
- Jeho součástí je zajištění základních organizačních, personálních a ekonomických požadavků na poskytovatele preventivních programů
- Musí v něm být stanoveno, jaké jsou jeho materiální a technické potřeby, které jsou třeba zajistit pro fungování tohoto programů a bylo dosaženo co nejvyšší efektivity
- Musí být součástí širšího systému preventivního působení, tedy musí být zajištěna jeho návaznost v kurikulárních dokumentech školy. Součástí realizace je i zhodnocení jeho kvality případně efektivity. (Kabíček,2011,s.124)

Za hlavní cíl školské primární prevence je stanoveno předcházení a současné redukování míry rizik spojených s projevy rizikového chování, případně zamezit u co nejvyššího počtu osob, aby se u nich objevily výrazněji projevy rizikového chování. K tomu jsou definovány další úrovně obecných cílů specifické prevence:

- Pokud se u některých jedinců nedaří bránit výskytu různých projevů a forem rizikového chování, tak je potřeba abychom zahájení těchto projevů oddálili alespoň do co nejvyššího věku. Zároveň se pokusit minimalizovat rizika spojená s jedincem a společností tímto jednáním.
- I přes to, že se nepodařilo u některých jedinců zabránit různým projevům a formám rizikového chování, je nutné, abychom na ně i nadále působili, motivovali je upuštění od činnosti a podporovat je k tomu, aby se navrátili k životnímu stylu bez projevů rizikového chování. Současně minimalizovat rizika s nimi spojená.
- Pokud dojde k rozvoji vážnější formy rizikového chování, tak je nutné zajistit adekvátní prostředky ochrany před důsledky takového jednání a současně motivovat jedince, aby využil specializované pomoci v poradenském nebo lékařském zařízení. (Kabíček,2011,s.125)

Za hlavní úkoly a cíle standardů jsou považovány:

- **Stanovení kritérií kvality** programů školské primární prevence rizikového chování, které se mají stát závaznými pro všechny poskytovatele.

- **Nastavení ukazatelů** kvality poskytovaných služeb, které umožní poskytovatelům vzájemně srovnatelné a opakovatelné posouzení kvality jejich preventivního působení.
- **Zavedení standardů** již v procesu certifikace odborné způsobilosti do praxe formou nástrojů pro odborné posouzení poskytovatele, který se o certifikaci přihlásil. Získaná certifikace je známka kvality preventivních programů pro jejich zájemce, klienty, veřejnost a správní orgány.
- **Zabezpečení dohledu nad odbornou úrovní** programů prostřednictvím standardů a systému kontroly jejich naplňování pro orgány státní nebo veřejné správy či jiné instituce poskytující finanční prostředky.
- **Vytvoření východisek k zabezpečení širší dostupnosti komplexního a kontinuálního preventivního působení** ve školských zařízeních ve věci rizikového chování dětí a mládeže a s tím spojenými fenomény. (Kabíček, 2011, s. 126)

6.2 Prevence v rodině

Rodina je sociální skupina, jež se nejvíce podílí na formování dítěte. Jedná se o formování pozitivní, hodnotové a sociální. Především v období dospívání, je potřeba naplnit základních potřeb osobnostních, sociálních a společenského uplatnění, jak již bylo zmíněno, tak dospívající hledá sám sebe a rodina by jej měla nenápadně doprovázet, měl by v ní nacházet spolehlivé lidské vztahy a neautoritativní podporu. Děti vyrůstající v rodinách, kde jim není věnována dostatečná péče, se mohou dostat do situace, ze které hledají cesty a tyto cesty mohou vést právě k rizikovému chování. Novým stylem života, materiální styl života způsobuje nedostatek času u rodičů a děti si tudíž nahrazují rodiče počítačem, televizí, problémovými lidmi, apod. V rodině by mělo být stabilní prostředí, vřelá a středně omezující výchova (výchova, která určí hranice toho, co dítě si může dovolit a co ne) a přiměřený dohled. Funkce rodičů je především v aktivním povzbuzování dítěte ke kvalitním zájmům, umožnit mu rozvíjet své schopnosti a dovednosti a neklást pro dítě nereálné nároky. Autor Jedlička, 2011) poukazuje, že proces dospívání je plný zvrátů, nadšení, pochybností a nejistot. Je plný zmatku, vnitřního neklidu a úzkostí, které mají původ v nedostatku respektu jeho postavení v rodině a ústí k problémům v mezilidských či meziosobních vztazích. Rodiče by tedy měli usilovat v první řadě o porozumění dítěti a zaměřit se na jeho podporu při hledání jeho základních hodnot, nelebení osobní orientace, životních cílů při jeho vytváření

sebebopjetí. Stejně důležitá je i podpora emancipačních snah, společenských kontaktů, které mu umožní navazovat nové vztahy. (Langmeier, Krejčířová, 2006, str.166).

6.3 Prevence úrazů

Jelikož je parkour často považován za extrémní sport u kterého je velká pravděpodobnost úrazů, tak si nyní definujeme prevenci úrazů u mladistvých. Jelikož zdraví a bezpečí je řazeno k základním právům, bezpečnost je hlavní předpoklad k udržení a rozvoji zdravé a prosperující společnosti. Děti, mladiství a mladí dospělí jsou nejvíce ohroženou skupinou poruchami zdraví z vnějších příčin, neboli následkem úrazů nebo násilí. Zajištění bezpečí a prevence úrazů je úkolem pro celou společnost a zdravotnictví v něm hraje klíčovou roli jakožto zdroj informací o příčinách, mechanismech a prevenci. Prevenci úrazů budu směřovat přímo na parkurovou komunitu, jelikož je úrazy ve velké míře ohrožena při nesprávném či žádném vedení nebo při chybném pochopení případně úplné neznalosti zásad bezpečného tréninku. (Kabíček,2014,s.203)

Jako první budeme mluvit o bezpečí, což je stav nebo situace, ve které přiměřeně kontrolujeme fyzické, materiální a morální ohrožení vedoucí k pocitu ochrany před nebezpečím. Je to dynamický vztah, takže se v žádném případě nejedná o absenci rizika či úrazu. Co se týče tréninku, tak by zvláště mladí a nezkušení měli trénovat s někým zkušenějším, který jim poradí, jak správně a především bezpečně mají provést určité techniky. V případě, že nemají tu možnost měli by mít na paměti zásadu „, Safety at first“, tedy nedělat techniky na které si nevěříme, zbytečně neriskovat a pokud chtějí zkusit novou techniku tak požádat kamaráda o jištění. Další věcí je propagace bezpečí, což by se dalo definovat jako proces dávající populaci prostředky k zabezpečení a udržení vhodné míry bezpečí, který umožní zvýšit kontrolu nad zdravím a tím jej zlepšit. Měla by to být organizovaná snaha jednotlivců, komunit a organizací dosažení takového chování a změn prostředí, aby bylo bezpečnější. Tímto se vracím zpět k tréninku. Jak bylo řečeno, tak je to organizovaná snaha jednotlivců, skupin či komunit o zlepšení bezpečnosti. Tedy by mělo první dojít k větší osvětě zásad bezpečného tréninku a tím předejít úrazům. (Kabíček,2014,s.203-204)

Prostředí je důležitým aspektem prevence úrazů. Nejde jen o prostředí fyzické okolo nás, ale i sociální, kulturní, technologické, ekonomické a organizační. Změna toho jak lidé přistupují k prostředí, má vést k ukotvení bezpečnosti do environmentální a sociální struktury. Proto je důležité si kontrolovat, na jakých místech se trénuje. Je hodně rizikových faktorů,

kteřé mohou vést k úrazu. Kupříkladu staré a nestabilní zídky, zrezavělé zábradlí ale také i odpadky a injekční materiál. Proto by se při tréninku měla dodržovat zásada „Leave no trace“ neboli nezanecháváme stopy. Je to především kvůli bezpečnosti a prevenci úrazů. Samozřejmě má více aspektů, ale zajištění bezpečného tréninku je tím hlavním. Proto by se před každým tréninkem měla kontrolovat a vyčistit plocha zamýšleného tréninku od ostrých předmětů (víčka od piva, sklo, plechovky, injekční materiál). V případě nestability překážky je lepší toto místo opustit.

Jelikož je naším hlavním tématem v této kapitole prevence úrazů, tak si je musím rozdělit na dvě části. A to úmyslné a neúmyslné úrazy. Úmyslné úrazy jsou takové, které jsou namířeny na druhou osobu. Nemusí jít jen o násilí užitá proti druhé osobě. V případě parkourové komunity může jít i o nabádání druhého k příliš těžkému skoku, při němž se zraní nebo nevhodný podnět k druhému vedoucímu k úrazu. Naopak neúmyslné úrazy jsou takové, které nejsou konány s cílem ublížit si, ale o neúmyslné ublížení sobě nebo poničení prostředí či technologie.

Mladiství potřebují hledat své vlastní limity, z tohoto důvodu je u nich rizikové chování častější. Aby se je naučili je jednou podstatnou okolností zjištění právě svých limitů, jelikož se často cítí nezranitelní i přes to, že si jsou vědomi, že určité činnosti jsou spojeny s rizikem a mohou se zranit. Věří, že právě jim se to nemůže stát, že se to stává druhým. Je to důsledek běžného egocentrismu, tedy pocitu že jsem jiný než ostatní. Rizikové chování však může být i vyvoláno touhou po výhodě, lepším postavení ve skupině, větším sebevědomím. Z toho důvodu bychom měli rozlišovat rizikové chování, které je u mladistvých normální a chováním vyhledávajícím rizika. (Kabíček,2014,s.209)

6.3.1 Intervence

Intervence, která má být cílena na snížení počtu úrazů u dětí a mladistvých by měla být vyjádřena takovým způsobem, aby došlo k co největšímu snížení mortality a morbidit za co nejnižší cenu. Tyto snahy mohou být směřovány na jednotlivce, rodinu, fyzické nebo sociální prostředí. Mnoho intervencí je určena pro specifický druh úrazu a jeho příčiny. Některé druhy prevence, především spojené s mortalitou v důsledku užití alkoholu jsou ukotveny v platné legislativě ve formě zákazu podávání alkoholu mladistvým apod.

Pro prevenci úrazů by se měl užívat systémový přístup, který využívá zkušenosti získané uplatňováním Haddonových strategií, které se dají shrnout do několika bodů:

- Snížené vystavení riziku (například zákaz prodeje nebezpečných přípravků, dodržování zásad bezpečného tréninku, kontrola tréninkových míst)
- Prevence vzniku úrazového děje (osvěta zásad tréninku, nepřeceňování sil a to především psychických)
- Snížení závažnosti úrazu v průběhu úrazového děje (naučení pádových technik, které zmírňují mortalitu pádu)
- Snížení následků úrazu (příkladem může být zkvalitnění záchranného systému, ovládnutí laické i odborné první pomoci, nebo mít při sobě osobu jež ji ovládá, netrénovat sám) (Kabíček,2014, s.217)

6.4 Prevence ve volném čase

Nejprve si definujeme pojem pedagogika volného času, jeho cíle a funkce. Jejím cílem je také pochopení toho, že volný čas je vlastně prostor, ve kterém si můžeme sami určovat životní, ale i pracovní podmínky. Jedná se tedy o prostor, kdy dochází k vědomému rozšíření zkušeností a zážitků, které mohou vést ke změně postojů a tím rozvoji vlastní osobnosti. Jelikož je to čas, kdy děti a mladiství se dobrovolně rozhodnou jej trávit určitým způsobem, tedy i na ně může být působeno nenásilnou formou skrz zážitek v jejich volném čase prostřednictvím aktivity, která je baví.

Zaměříme se především na funkce pedagogiky volného času, která může naplňovat v životě člověka hned několik funkcí:

- Výchovná a rozvojová funkce
 - rozvoj schopností a dovedností
 - získávání nových návyků
 - získávání nových dovedností
- Zdravotní funkce
 - usměrňování režimu dne u dětí
 - vedení k pohybovým aktivitám
 - vedení k relaxaci
 - duševní rozvoj
- Sociální funkce
 - podpora sociálních vztahů-rozvoj kamarádství
 - pomoc při řešení konfliktů
 - rozvoj komunikace
- Preventivní funkce
 - prevence rizikového chování (např. vandalismus, alkoholismus, drogy)
 - pozitivní příklad pedagoga
 - vedení žáků k zájmu o nějakou oblast

- posilování sebevědomí a sebeuvědomění (Pávková, 1999)

Jak již bylo řečeno, tak děti a mladiství si většinou vybírají aktivity ve svém volném čase podle jejich zájmů. Jelikož je parkour v dnešní době velkým trendem díky youtuberům, jako je především Taras Povoroznyk, tak jej praktikuje velké množství dětí. Tyto děti často nemají ponětí o čem parkour doopravdy je. Vidí jen pohyb a porušování pravidel. Zároveň po celé České republice vznikají kroužky, workshopy parkouru, na kterých je předáván ve většině případů pouze pohyb. Proto je důležité působit na děti právě tímto směrem. Tedy když už chtějí praktikovat parkour, freerun nebo ADD tak jim ukázat tzv. cestu bojovníka, po které jde většinou tzv. oldschool traceurů³. A právě tito traceuři by měli učit děti a samozřejmě i mladistvé Espritu Yamak, tedy ne jen pohybové části ale také i myšlenkové a tím na ně působit ve všech čtyřech funkcích volnočasové pedagogiky.

U mnoha dětí se mohou již projevovat náznaky nebo již přímo projevy agresivity či jiných projevů rizikového chování, proto je důležité si před začátkem kroužku vysvětlit pravidla na základě filozofií Art's du Déplacement a především pravidly bezpečného tréninku.

Jako každá pohybová aktivita či sport má parkour i svá pravidla, které popsal Jan Witfield. Je potřeba je dodržovat, aby se při vykonávání pohybů předešlo úrazům případně úmrtí. Těmito pravidly jsou:

- Každý pohyb má svůj čas, tělo a především mysl k němu musí, dalo by se říct dozrát. Jelikož lidskému tělu může chvíli trvat, než se dokáže adaptovat na fyzické výzvy při tréninku. Svaly se adaptují poměrně rychle, zvláště při posilovacích cvičení, ale šlachy, vazy a kosti se přizpůsobují pomaleji a často trpí.
- Lidské tělo není uzpůsobeno pro skákání na tvrdém povrchu, proto se tělo musí postupnými kroky na dopady na tvrdém povrchu adaptovat při tréninku a postupně zvyšovat zátěž.
- Ze začátku by se měl trénink odehrávat především na zemi nebo blízko zemi. Je potřeba se naučit základní prvky, které se dají natrénovat na zemi nebo blízko ní.

³ Toto označení se užívá pro parkouristy, chcete-li traceury kteří patří mezi první u nás v ČR, nebo také traceuři, kteří jdou po své cestě bojovníka, ve stopách Yamakasi, tedy cestou tvrdého fyzického tréninku, postupného zdokonalování svých dovedností a také znalostí historie a myšlenek Art's du Déplacement. Někteří z nich dokonce pro sebe užívají pojem parkouroví dinosauři.

Získají tím velmi důležitou citlivost a vnímání překážky. A především je minimální riziko úrazu.

- Vždy je potřeba trénovat s někým (v začátku nejlépe s vyškoleným instruktorem nebo alespoň s někým zkušenějším, tedy s pěti a více lety tréninku). Je důležitý pro případ nehody a následné pomoci a především k prevenci úrazu kvůli špatně provedeným nebo příliš složitým pohybovým prvkům.
- Lékárnička je základní výbavou na tréninky, která by neměla na tréninku chybět, jak pro ošetření malých zranění, tak i pro těžší úrazy (Witfield,2011,s.34-36)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 VÝZKUMNÁ ČÁST

Výzkumná část práce je zaměřena na zjištění a následné porovnání názorů na rizikové chování a parkourovou komunitu samotnou. Budu porovnávat názory veřejnosti na rizikové chování u parkourovou komunity s názory na rizikové chování parkouristů samotných. Část výzkumu zkoumající názory veřejnosti je zaměřena na věkové rozmezí 15-70 let. U parkouristů je toto rozmezí 12-30 let, jelikož v tomto věkovém rozmezí se členové parkourové komunity pohybují.

Procentualně je vyjádřena struktura respondentů, jejich věk, pohled na parkour, projevy rizikového chování a možnosti prevence u mládeže. U parkourové komunity je rovněž vyjádřena procentuálně struktura respondentů, jejich věk, vnímání parkouru, dobu jeho praktikování, znalost jeho filozofie, názory na projevy rizikového chování a stigmatizace a možnosti prevence rizikového chování

7.1 Výzkumný problém a cíle výzkumu

Záměrem výzkumného problému bylo identifikovat důvody stigmatizace parkourové komunity, zjistit názory na parkouristy a zjistit možnosti prevence rizikového chování. V neposlední řadě i zjistit informovanost jak veřejnosti, tak i členů parkourové komunity ohledně toho čím parkour je, jakou má filozofii a zásady.

Zjistit názory na rizikové chování u parkourové komunity

- Zjistit názory traceurů na stigmatizaci
- Zjistit skutečnosti vedoucí ke stigmatizaci parkourové komunity
- Popsat možnosti prevence rizikového chování u traceurů
- Identifikovat změny vnímání traceurů společností důsledkem stigmatizace
- Identifikovat změny vnímání společnosti traceury důsledkem stigmatizace

7.2 Metoda organizace výzkumu

Při výzkumu jsem použil následující metody:

- metoda terénního šetření - sběr informací z prostředí veřejnosti metodou nabalování, abych zajistil co největší rozsah dotazovaných. U parkourové komunity jsem použil online dotazník a rovněž metodou nabalování.
- metoda matematicko-statistická-slouží k matematicko-statistickému zpracování údajů získaných prostřednictvím metody terénního šetření, procentuelní výpočty.
- metoda logické analýzy - výchozí podklad pro celou analytickou činnost a formulaci závěrů.

Pracoval jsem s dotazníky osobně sestavenými, rozdaných a rozeslaných elektronicky veřejnosti a parkourové komunitě v měsících únor a březen 2019. Respondenti byli s dotazníkem seznámeni, byly jim vysvětleny účely výzkumu, podmínky a způsob vyplnění, anonymita odpovědí a respondentů.

7.3 Charakteristika zkoumaného vzorku

První část kvantitativního výzkumu byla prováděna ve Zlínském kraji pomocí metody snowball, tedy rozdáním dotazníků lidem, ve věku 15-70 let a ti jej rozdali dál. Druhá část zaměřená na parkourovou komunitu byla v elektronické formě pomocí webové stránky survio.com, dotazování respondenti po celé České Republice ve věku 11-28 let. Metoda šíření dotazníků byla rovněž metoda nabalování.

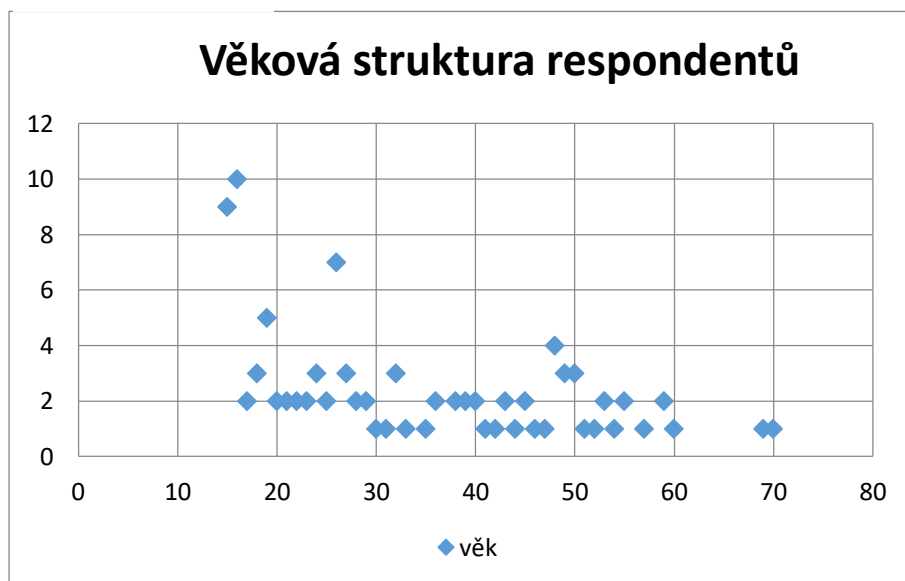
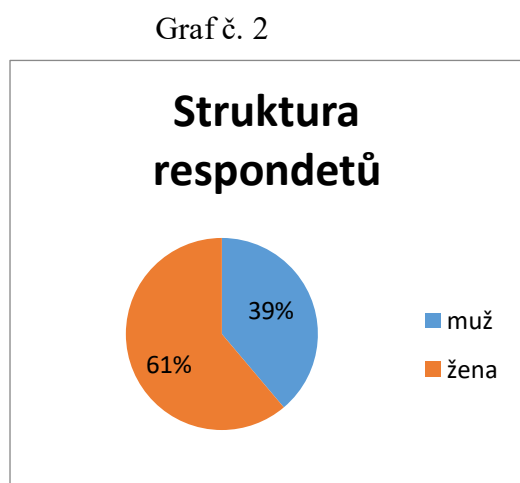
8 VÝSLEDKY A INTERPRETACE DAT

Tato část je zaměřena na vyhodnocení dotazníků a interpretaci získaných dat. Bude rozdělena do tří částí. První část bude zaměřena na vyhodnocení dotazníků a interpretaci dat názoru na parkourovou komunitu a rizikové chování a možnosti prevence ze strany veřejnosti. Druhá část bude zaměřena na vyhodnocení dotazníků a interpretaci dat názoru na rizikové chování a možnosti prevence ze strany parkourové komunity. Ve třetí části se budou zaměřovat na porovnání názorů na parkourovou komunitu, rizikové chování a možnosti prevence.

8.1 Dotazníkové šetření veřejnost

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 103 respondentů ze Zlínského kraje. Z toho bylo 63 žen a 40 mužů ve věku od 15 let až do 70 let. O všech dotazovaných se dá říct, že znají pojem parkour a parkourová komunita a mohou se s ní setkat v běžném životě.

Graf č. 1

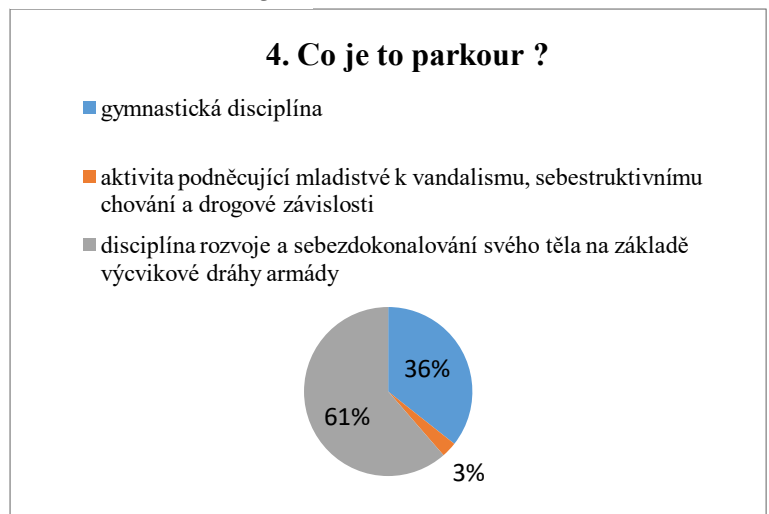
První část otázek tj. graf 3-7 jsou zaměřeny na pohled na parkouristy, parkour a jeho filozofii. V dotazníku jde o vazáky 3-7. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že většina dotazovaných považuje parkouristy za sportovce, dále za sebevrahy, vandaly, sprejery a drogově závislé. Definice parkouru podle většiny dotazovaných zní : „*Disciplína rozvoje a sebezdokonalování svého těla na základě výcvikové dráhy armády*“, dále ji charakterizovali jako „*gymnastickou disciplínu*“ a jako „*aktivitu podněcující mladistvé k vandalismu, sebedestruktivnímu chování a drogové závislosti*“. Další otázka byla zaměřena na definici par-

kouristy. Většina respondentů se shodla na definici „člověk, který má rád volný pohyb, rozvoj sebe sama, překonávání překážek ve městě“, dále je charakterizovali jako člověka, který dělá parkour, zná jeho historii, filozofii, kterou ctí, poté jako mladistvé pobíhající městem skákající po všem a nejméně respondentů je považuje za lidi pohybující se v širokých teplácích či harémových kalhotách a jako mladistvé zfanatizované youtubery, kteří prohlašují umím „backo“⁴, tak dělám parkour. Následující otázka byla směřována na hlubší význam parkour, tedy na filozofii. Většina vypověděla, že parkour má svou historii, filozofii, zásady a hodnoty, které jsou parkouristy ctěny. Menší část respondentů považuje parkour pouze za pohyb, který nemá hlubší význam a nejméně respondentů považuje parkour za trend, který vede děti k lezení po střechách a konfliktu s policií. Poslední otázka první části byla zaměřena na zjištění, jaké jsou v parkouru hodnoty. Nejvíce respondentů odpovědělo, že si myslí, že nějaké jsou, ale nevědí jaké, poté si velká část respondentů myslí, že parkouristé ctí základní lidské hodnoty a zásady bezpečného tréninku. Menší část odpovědělo, že žádné nejsou a nejméně dotazovaných vypovědělo, že pokud nějaké zásady jsou tak nejsou parkouristy ctěny.

Graf č. 4

Graf č. 3

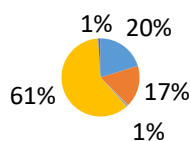

⁴ Slangový výraz parkourové komunity označující back flip neboli salto vzad.

Graf č. 5

5. Kdo je parkourista?

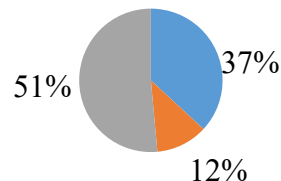
- člověk, který dělá parkour, zná jeho historii, filozofii, kterou ctí
- mladistvý pobíhající městem skakající po všem
- mladistvý zfanatizovaný youtubery, který prohlašuje umím „backo“ tak dělám parkour
- člověk, který má rád volný pohyb, rozvoj sebe sama, překonávání překážek ve městě

Graf č. 6

6. Myslíte si, že parkour jako takový má hlubší význam ?

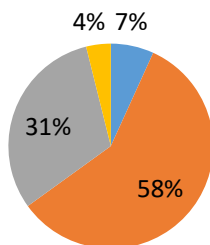
- ne, je to pouze pohyb
- ne je to trend, který vede děti k lezení po střechách a konfliktu s policií
- ano, má svou historii, filozofii, zásady a hodnoty, které jsou parkouristy ctěny

Graf č. 7

7. Jaké si myslíte, že jsou v parkouru hodnoty a zásady ?

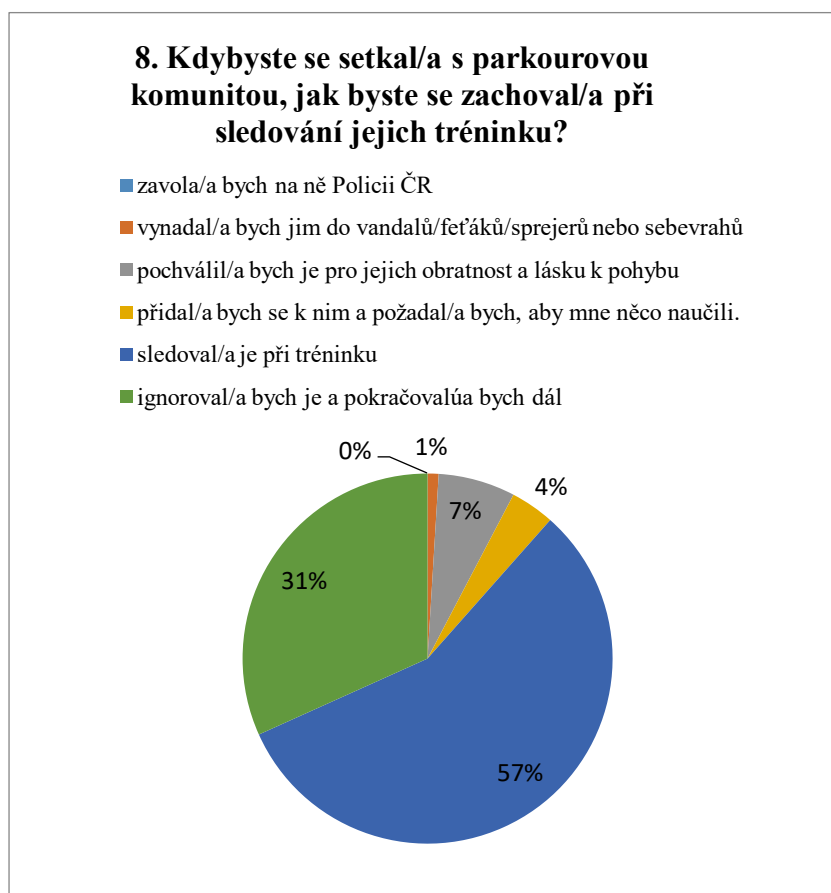
- žádné nejsou
- určitě jsou nějaké zásady a hodnoty, ale nevím jaké
- ctí základní lidské hodnoty a zásady bezpečného tréninku
- pokud jsou, tak je nectí

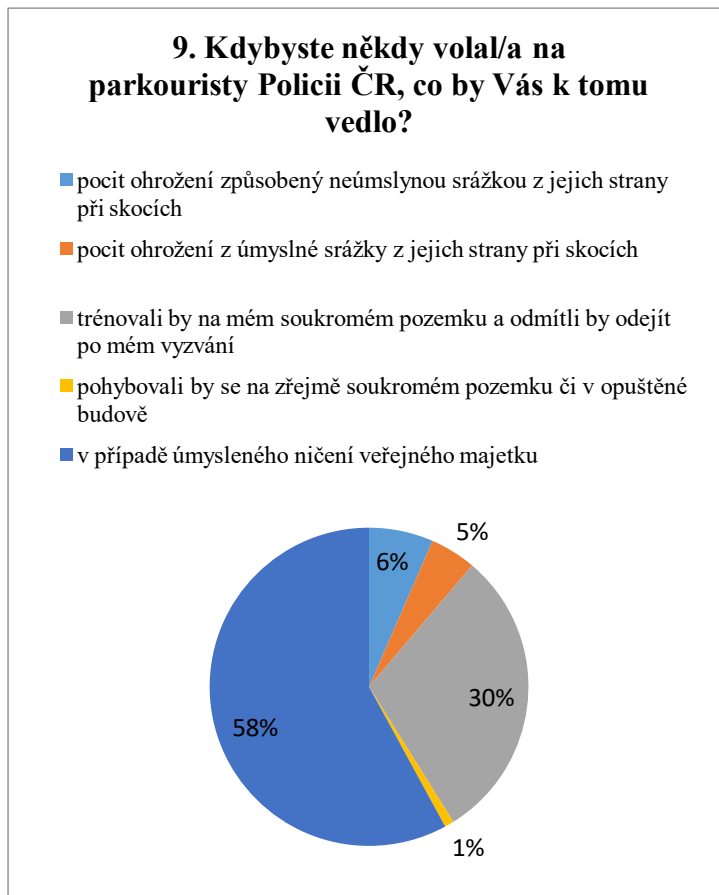
Druhá část dotazníků tj. graf 8-10 je zaměřena spíše hypoteticky na jednání v případě setkání a osobní zkušenosti se členy parkourové komunity. V dotazníku jde o otázky číslo 8,9 a 15. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že v případě setkání respondentů by jich více než polovina dotazovaných sledovala při tréninku, méně než polovina by je ignorovala a šla dál. Menšina vypovídajících by je pochválila za jejich obratnost a lásku k pohybu. Někteří by se přidali a požádali by je, aby je něco naučili. Pouze 1% respondentů by jim vynadalo do vandalů, drogově závislých, sprejerů či sebevrahů. Další otázkou byly zjišťovány důvody pro zavolání Policie ČR. Více než polovina by Polici ČR volala z důvodu úmyslného ničení veřejného majetku, dalším největším důvodem bylo, kdyby

trénovali na soukromém pozemku respondenta a odmítli odejít po jeho vyzvání. Dalšími důvody by byl pocit ohrožení z neúmyslné srážky s parkouristy při jejich skocích, což se může stát jelikož jakmile parkourista započne pohyb zvláště některé ze salt, už není možné tento pohyb zastavit. Druhým méně označeným zdůvodněním byl pocit ohrožení z úmyslné srážky při skocích ze strany parkouristů. Pro pouhé procento respondentů by byl tímto důvodem pohyb na zřejmě soukromém pozemku nebo v opuštěné budově. Třetí otázka této části zjišťovala, jaké mají respondenti osobní zkušenosti s parkouristy. Z odpovědí vyplynulo, že se více než polovina prozatím neměla možnost s parkouristy osobně setkat. Menší polovina po své osobní zkušenosti je označila za bezproblémové lidi, věnující se svému tělu. Menší část je viděla sbírat odpadky a pak trénovat. Dvě procenta respondentů je viděla jak ničí zídky a setkala se z jejich vulgaritou po oslovení. Jedno procento respondentů je označilo stigmaty a reakcí parkouristů byl pokus o smír a vysvětlení.

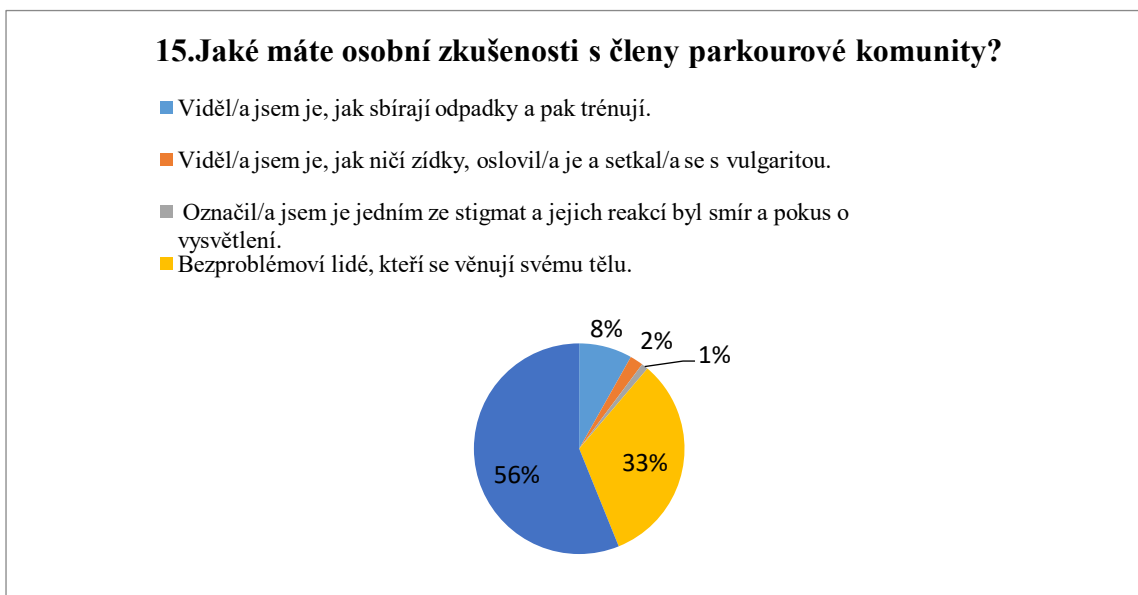
Graf č. 8

Graf č. 9

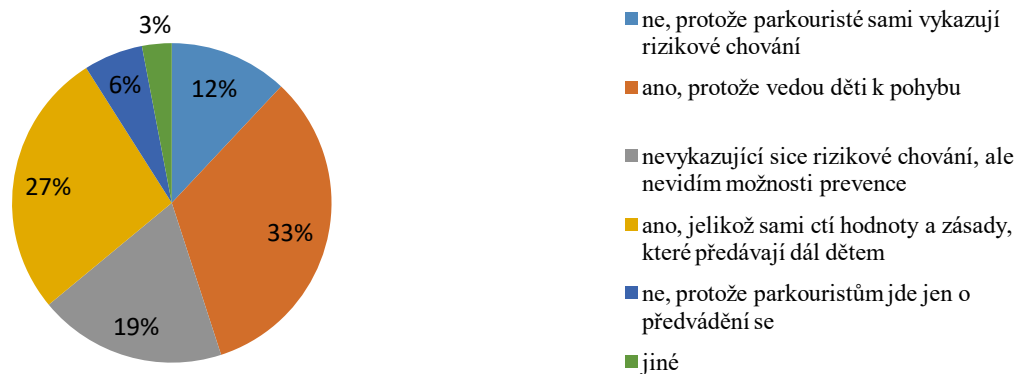
Graf č. 10

Třetí část dotazníků tj. graf 11 se zaměřil na názor prevence rizikového chování u dětí skrz parkour. V dotazníku se jedná o otázku číslo deset. Pohled na prevenci je velice různorodý, avšak nejvíce respondentů vidí možnosti prevence rizikového chování skrz to, že parkouristé vedou děti k pohybu. Menší třetina respondentů zvolila odpověď ano, jelikož sami ctí hodnoty a zásady, které předávají dětem. Podstatné procento si nemyslí, že parkouristé vykazují rizikové chování, ale nevidí možnosti prevence. Dvanáct procent respondentů nevidí možnosti prevence, jelikož parkouristé vykazují rizikové chování. Další odpovědí je, že respondenti nevidí možnosti prevence, neboť parkouristům jde jen o to se předvádět. Jedna respondentka odpověděla v možnosti jiné, že neví. Druhá v možnosti jiné uvedla „souhlasím s tím, ale přidala bych k tomu, že se předvádí a snaží se překonávat sami sebe, tím pádem riskují zdraví“. Tato odpověď by se dalo pojmout jako souhlas s možnostmi prevence, avšak respondentka má výhrady ke stylům tréninků parkouristů, které jí připadají jako ohrožující. Tudíž tato odpověď je poněkud rozporuplná.

Graf č. 11

10. Myslíte si, že by parkour jako takový mohl vést k prevenci rizikového chování u mladistvých ?

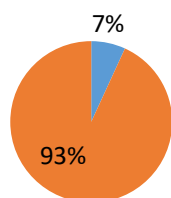

Čtvrtá část dotazníků tj. graf 12-15 je zaměřena opět spíš hypoteticky, tedy jaké jednání parkouristů by vedlo k označení za sebevrahy, sprejery a vandaly. Rovněž jedna otázka zjišťuje, zda se respondenti dostali do situace, kdy je označili těmito termíny. Většina dotazovaných se dosud nedostala do situace, ve které by označila parkouristy jedním ze stigmat. Pouze sedm procent již tyto stigmata užila. K označení za sebevrahy by vedly nejvíce dvě skutečnosti, a to pohyb na vysokých střeších, mostech a v opuštěných budovách a praktikování nebezpečných či riskantních pohybů ohrožujících život. Nejméně respondentů by toto označení užila na základě youtube videí, ve kterých by prováděli nebezpečné prvky ve výšce. K označení za sprejery by většinu respondentů vedla skutečnost, kdyby byli viděni, jak sprejují a zároveň skákali. Poté za předpokladu, že by sprejovali a měli na sobě široké tepláky, které jsou typickým znakem parkouristů. Celkem čtyři respondenti u této otázky zvolili možnost jiné a vyjádřili se následovně: „*viděla je dělat graffiti a věděla bych, že jsou členy parkourové komunity*“ tedy by označení užila, jen pokud by si byla jistá příslušností sprejerů k parkourové komunitě, tudíž by měla pro toto označení důvod. odpověď dalších dvou se téměř shoduje „*v případě, že by sprejovali*“ a „*když by sprejovali*“, tedy užili by toto označení jen, protože by viděli, jak sprejují, ale nevěděli by jestli patří či nepatří k parkourové komunitě. Poslední odpověď zní „*nejsou sprejeři*“ respondentka tedy kategoricky odmítá stigma sprejerství u parkourové komunity. Pro označení za vandaly bylo nejsilnějším motivem poničení a zanechání stop na místě tréninku. Druhým nejvíce voleným motivem by byl trénink na pietních místech (např. hroby, pomníky atd.). Tyto dva důvody byly skoro půl na půl. Posledním motivem pro toto označení je zanechání odpadků na místě tréninku. V odpovědi jiné se jedna respondentka vyjádřila: „*nejsou vandalové*“. Čímž kategoricky odmítá toto označení ve spojení s parkouristy.

Graf č. 13

11. Dostal/a jste se někdy do situace, kdy jste označil/a parkouristy za drogově závislé, sprejery, vandaly či v případě, že prováděli nebezpečné až riskantní jednání ohrožující jejich život?

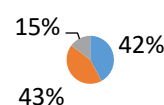
■ ano, dostal/a ■ ne, nedostal/a

Graf č. 12

12. Pokud byste je označil/a za sebevrahy, na základě jakého chování?

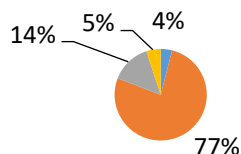
- Praktikování nebezpečných či riskantních pohybů ohrožujících jejich život.
- Pohybovali by se na vysokých střeších, v opuštěných budovách či na mostech.
- Na základě youtube videí, ve kterých by prováděli nebezpečné prvky ve výšce.

Graf č. 14

13. Pokud byste je označil/a za sprejery, co by vás k tomu vedlo?

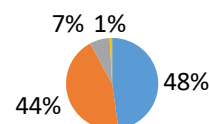
- V případě, že by se zdržovali na místech, která jsou posprejovaná.
- V případě, že by sprejovali a zároveň skákali.
- V případě, že by sprejovali a měli na sobě široké tepláky.
- Jiné

Graf č. 15

Pokud byste je označil/a za vandaly, co by vás k tomu vedlo?

- Při jejich tréninku by zanechali stopy a poničili místo, kde skákali.
- Skákali by na pietních místech (pomníky, hroby).
- Zanechali by za sebou odpadky.
- jiné

Poslední částí dotazníků byla škálová tabulka, ve které respondenti měli vyjádřit míru svého souhlasu s určitými výroky týkajícími se parkurové komunity. Hodnota jedna znamená naprostý souhlas s tvrzením, hodnota tři nevím a hodnota pět je naprostý nesouhlas.

Tedy většina respondentů nesouhlasí nebo spíše nesouhlasí s tvrzením, že vidí parkouristy jako na sebevrahy, vandaly, sprejery a uživatele drog. Většina respondentů nesouhlasí nebo spíše nesouhlasí s tvrzením, že je pohoršuje pohled na parkouristy, stejně tak spíše nesouhlasí a nesouhlasí s tendencemi volat na parkouristy Policii ČR a bát se o jejich či státní majetek. Souhlasí a spíše souhlasí s obdivem výkonů parkouristů při tréninku ve městě. S tvrzením, že se bojí o vlastní zdraví, většina spíše nesouhlasí, nebo vůbec nesouhlasí. Na tvrzení týkající se možnosti přihlásit dítě do školy parkouru největší část zvolila možnost nevím, avšak v součtu převládá, že spíše nesouhlasí a nesouhlasí, takže by své dítě nepřihlásili. V případě ohrožení života by většina respondentů očekávala pomoc do parkouristů. Parkouristé si mezi sebou pomáhají, zkušenější předávají nováčkům hodnoty, zásady a vedou je k prosociálnímu chování, většina zaškrtnla naprosto souhlasím, nebo spíše souhlasím. S tvrzením, že parkouristům jde o předvádění, neuznávání žádných hodnot, a vydělávání tzv. youtube money drtivá většina nesouhlasí a spíše nesouhlasí. U posledního tvrzení nejvíce respondentů označilo, že neví a poté že spíše souhlasí, že parkour vidí jako možnou protiváhu materialismu formou lidských hodnot a prosociálního chování

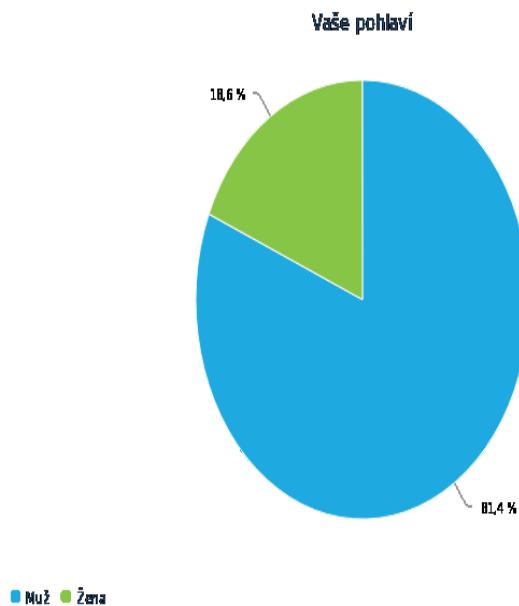
Tabulka 1

	1	2	3	4	5
Na parkourovou komunitu se dívám jako na sebevrahy, vandaly, sprejery a drogově závislé jedince.		2	10	25	68
Pohoršuje mne pohled na parkouristy při tréninku.	2	3	3	12	85
Mám tendence volat Policii ČR, případně bát se o poškození vlastního či státního majetku, když je vidím trénovat.	2	6	5	15	77
Obdivuji jejich výkony v prostředí města a rád je sleduji při tréninku.	29	25	15	9	7
Když vidím parkouristy trénovat ve městě, bojím se o své vlastní zdraví a raději se jim obloukem vyhnou.	4	6	5	13	77
Kdyby byla škola v ČR se zaměřením na parkour, přihlásil/a bych do ní své dítě.	7	12	40	14	33
Kdybych se dostal/a do stavu ohrožení života, očekával/a bych pomoc od parkourové komunity za předpokladu, že jsou někde nablízku.	26	19	30	10	10
Parkouristi/ ky si pomáhají mezi sebou, zkušenější předávají nováčkům hodnoty, zásady a vedou je k prosociálnímu chování.	44	32	24	5	2
Myslím si, že parkouristi/ ky jsou lidé, kteří se chtějí předvádět, ničit věci, neuznávat žádné hodnoty a vydělávat tzv. "youtube money".	3	4	13	42	43
Vidím parkour jako možnou protiváhu materialismu formou lidských hodnot a prosociálnímu chování.	9	32	44	10	10

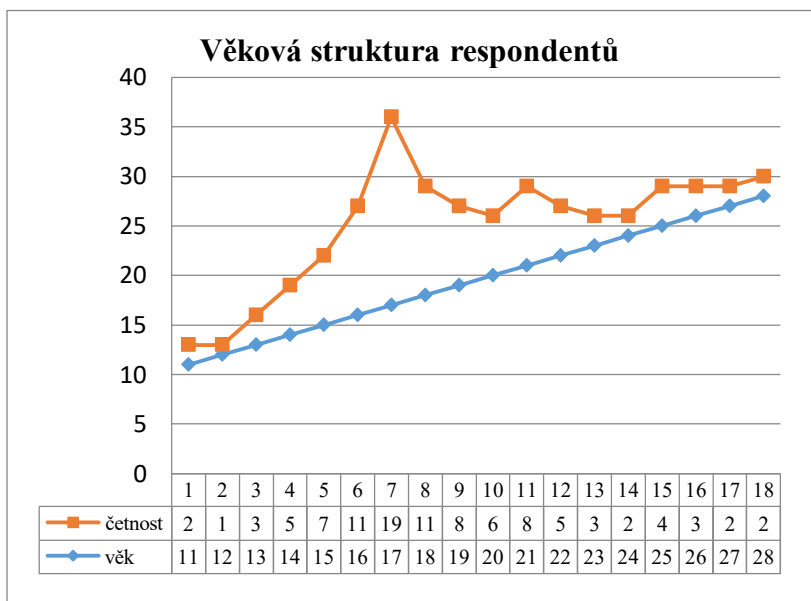
8.2 Dotazníkové šetření parkourová komunita

Dotazníkovém šetření se zúčastnilo celkem 102 respondentů z celé České Republiky hlasící se k parkourové komunitě. Z toho bylo 19 žen a 83 mužů ve věku od 11 let až do 28 let. O každém z dotazovaných můžeme říct, že má zkušenosti s praktikováním alespoň několik měsíců.

Graf č. 16

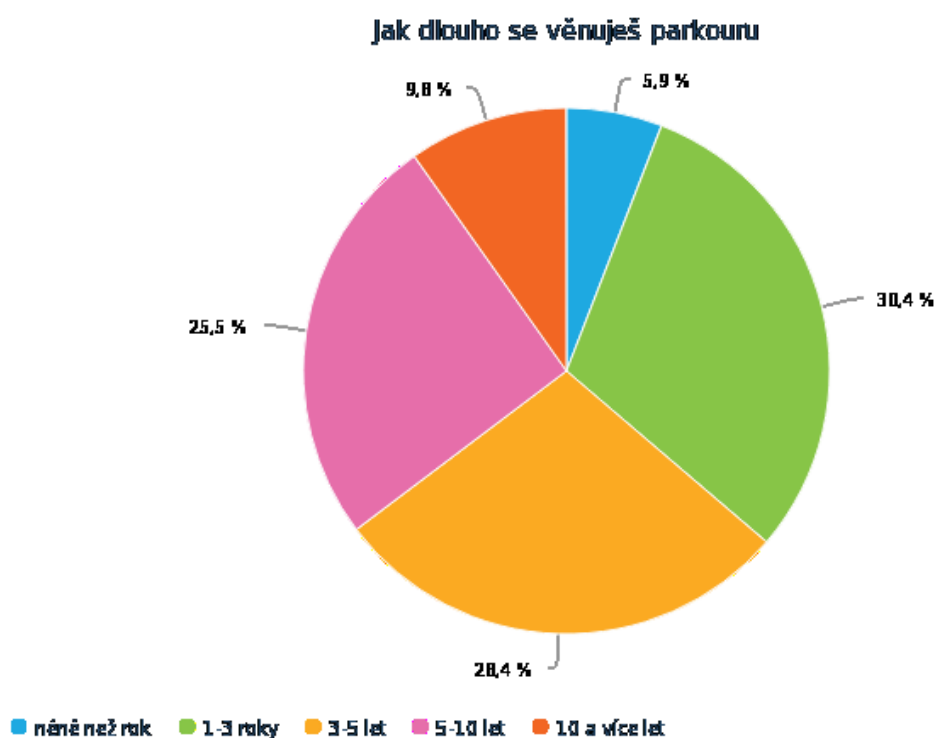
Graf č. 17

První část otázek tj. graf 18-21 zaměřených na délku zkušeností s parkourem a definování základních pojmů. Dotazovaní respondenti jsou zastoupeni nejvíce v období 1 rok až tři roky tréninku, druhou nejvíce zastoupenou skupinou byli 3-5 lety tréninku. Třetí s 5-10 lety tréninku, poté s deseti a více letou zkušeností a na posledním místě v počtu respondentů jsou převážně začátečníci, kteří trénují méně než rok. Druhá otázka byla zaměřena na preferenci odvětví parkouru. Nejvíce dotazovaní preferují parkour, poté freerun, nejméně zastoupenou preferencí je ADD, zbylí respondenti neřeší odvětví, praktikují pohyb. Výsledky preference si vysvětluju především faktem zmíněným v teoretické části a to, že ADD není tak jednoduché šířit přes masmédia, jelikož většina myšlenek je předávána z osoby na osobu a tudíž ji nejde zaznamenat na video. Další otázka byla zaměřena na to co je filozofií parkouru. Nejvíce respondentů odpovědělo, že filozofií parkouru je motto „*Be strong to be usefull*“, dále nejvíce volenou možností bylo, že jde především o spojení spirituální části s pohybovou, určitá menší část odpověděla, že žádná není, je to pouze pohyb. Značná část však využila možnosti jiná, ve které napsala vlastní pohled na filozofii parkouru: „*Parkour v pravém slova smyslu má filozofii "Be strong to be usefull" co se týče toho, co se dnes vydává za parkour jde spíš o freerun. "Tato odpověď je vyjádřením k upouštění pravého smyslu původního parkouru k volnému stylu, který se stává v poslední době spíše gymnastickou disciplínou. „Myslím, že poslední dvě odpovědi jsou vlastně správné, ale původně je filozofie je "Be strong to be usefull", odpověď vyjadřuje především různorodost pohledů na filozofii, respondent se však opět obrací k původnímu smyslu. „Be strong, skilled and fast to be usefull. (lidi často zapominají, že síla k parkourové užitečnosti nestačí)“*, opět se respondent odkazuje na prvotní základy parkouru, které jsou vlivem komercializace upozadovány. „*Pro každého něco jiného. Pro mě osobně ale tedy "Être fort pour être utile"* , Tato definice odkazuje především na osobní pohled každého traceura, jelikož pro každého člena komunity je parkour, jeho filozofie, zásady atd., něco jiného a každý je definuje jinak. Společné jsou především motta, respondent v tomto případě užil původního termínu pro více známý anglický ekvivalent „*Be strong to be usefull*“ . „*Vypořádat se s překážkami-všeobecně*“ . Tento pohled respondenta se spíše odkazuje na pohybovou stránku filozofie, ale samozřejmě překážky jsou i psychické a to především strach. „*Rozvíjet sám sebe, posouvat své hranice*“ . Tato definice je poněkud podobná s předchozí, že jde o rozvoj těla i mysli a neustále se posouvat dál. „*Spojení lidí s přírodou a prostředím*“ lze vysvětlit především základy parkouru, které se odkazují na místa tréninku Yamakasi, jelikož trénovali především v lesích, kde je pohyb čistší, náročnější a přede-

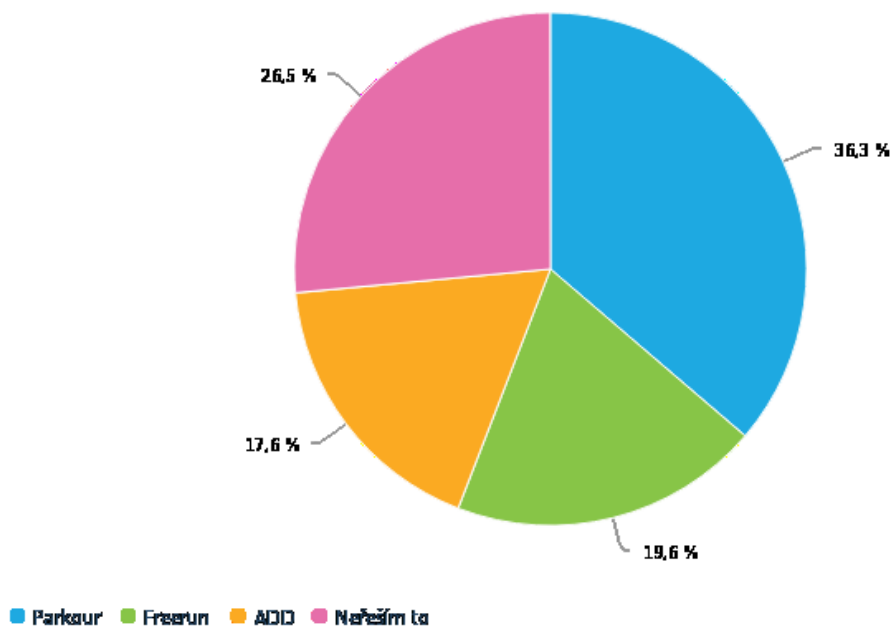
vším se člověk více propojí s přírodou při svém tréninku. „*Pohybová disciplína založená na dovednostech našeho těla*“ odpověď si vysvětluju jako odkaz na Méthode Naturelle a Parcours du combattant, tedy na základní dvě disciplíny z nichž se parkour vyvinul. Posledními třemi definicemi uvedenými respondenty jsou „*svoboda*“, „*Find your own way*“ a „*We leave no trace*“. Pojem svoboda v parkouru má velké opodstatnění, jelikož traceur není vázán limity svého rozvoje, neustále se zdokonaluje a stává se lepším jak po fyzické stránce tak psychické a sociální. Odpověď find your own way je doslovné označení toho o co v parkouru jde, každý si musí najít svou vlastní cestu bojovníka. Poslední odpověď We leave no trace je jednou ze zásad tréninku, která říká, že bychom měli čistit spoty od odpadků a nebezpečných předmětů jak kvůli sobě tak ostatním. Na poslední otázku, co je to Esprit Yamak přesně polovina respondentů odpověděla: Není to pohyb, ale způsob jakým myslíme. Zároveň však musíme znát pohyb. Což by se dalo brát za jakousi pravou definici tohoto pojmu. Dále necelá polovina odpověděla, že se s tímto pojmem nikdy nesetkala. Zbylí respondenti by tento pojem zařadili do filozofie. Jeden respondent se k tomuto pojmu vyjádřil následovně: „*Zařadil bych to mezi yamakasi původní zakladatele pk, jejich myšlenky, "filozofie"*. Jeho zařazení by se dalo označit za správné, jelikož Esprit Yamak je pojem užívaný především Yamakasi.

Graf č. 18

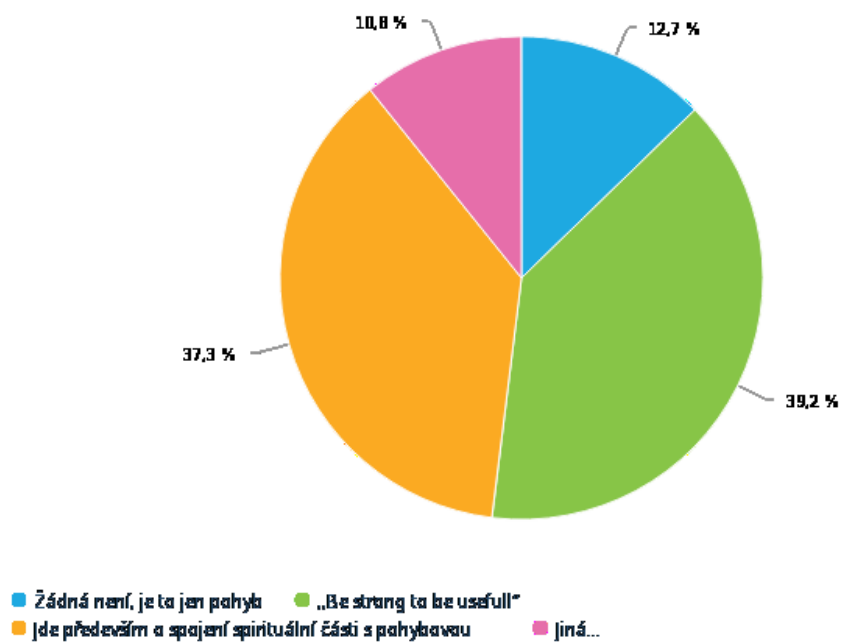
Graf č. 19

Které odvětví parkouru preferuješ?

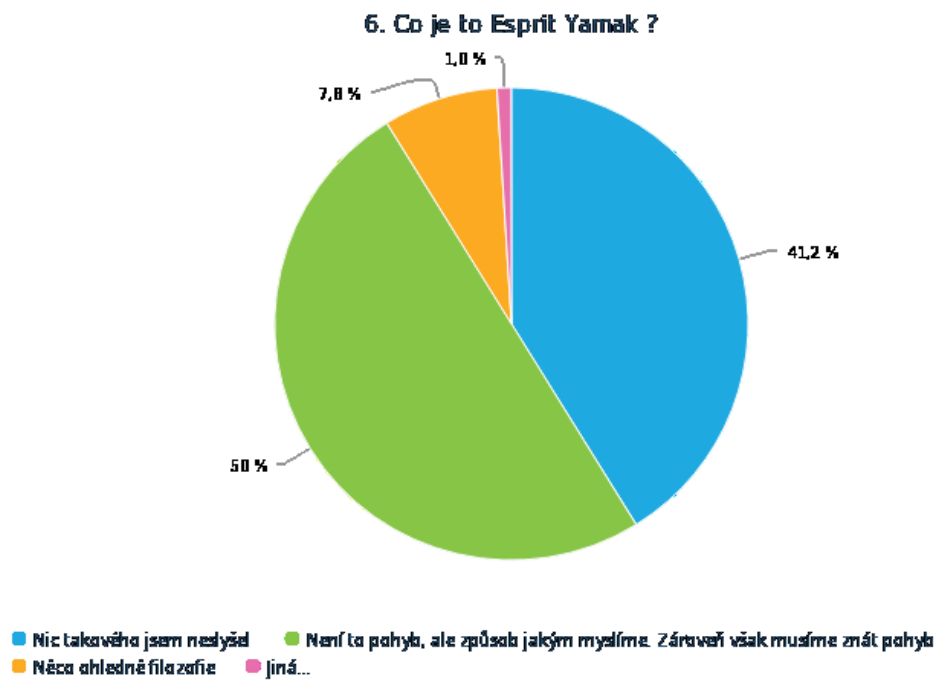

Graf č. 20

5. Co je filozofií parkouru?

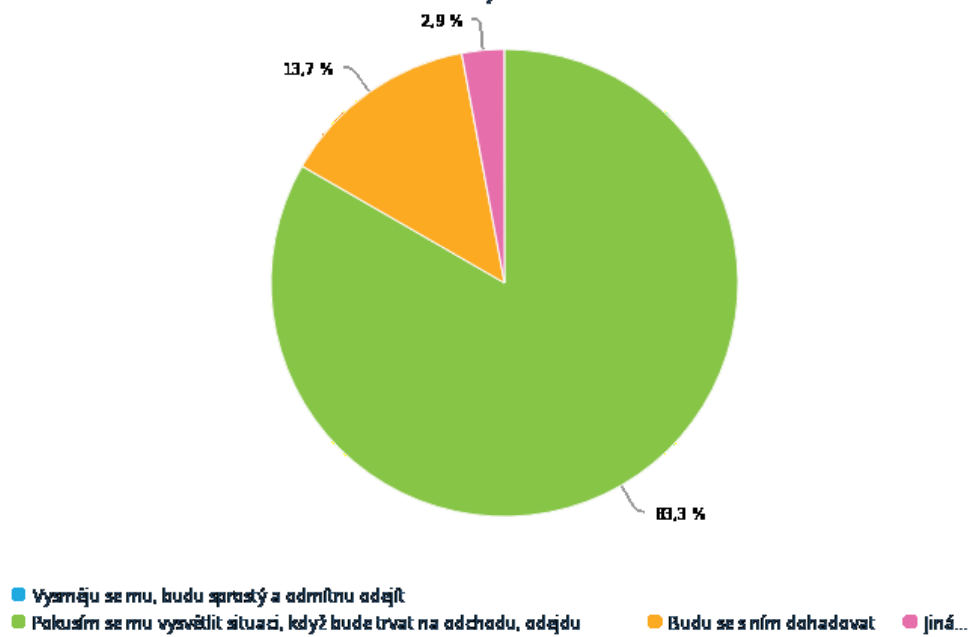
Graf č. 21

Druhá část otázek tj. graf 22 a 23 jsou zaměřeny na reakce parkouristů vystavených stigmatizaci nebo spíš lépe řečeno označením jedním ze stigmat. První otázka byla: jak se zachová parkourista v případě, že jej starší člověk nařkne z ničení majetku, nebo také vandalismu. Více než dvě třetiny respondentů by se pokusili o smír, vysvětlení situace a v případě, že na tom bude dotyčný trvat, odejdou. Menší část by se s ním dohadovala o správnosti či nesprávnosti jeho nařčení. Někteří respondenti se k tomu vyjádřili následovně: „*Pokusím se vysvětlit mu situaci a když mě nepochopí a neřekne důvodný argument, proč mám odejít, tak zůstanu.*“. Tedy rozvede diskuzi o důvodech nařčení a v případě, že tuto argumentaci vyhraje, tak bude pokračovat v tréninku. „*Pokusím se mu vysvětlit situaci, ale trénovat zůstanu, nejsem-li na soukromém pozemku*“. Opět rozvede diskuzi, pokusí se to dotyčnému vysvětlit, ale pokud není na soukromém pozemku a neničí veřejný majetek nemá důvod odejít. „*Podle toho co budu dělat aneb "ničit"*“. Tímto nejspíš chtěl respondent říct, že to je názor dotyčného a když on sám nic neničí, tak nařknutí je neoprávněné. Druhá otázka je zaměřena i na ostatní ze stigmat. Tedy označení za drogově závislého, vandala, sprejera či vandala. Více než polovina respondentů by s tímto člověkem rozvedla diskuzi o důvodech jeho chování a pokusila se mu situaci vysvětlit. Necelá třetina by takového člověka nevnímala a odešla pryč. Necelá desetina by mu odpověděla podobně nelichotivě. Zbylí respondenti poznamenali následovně: „*Nebudu ho řešit je to jeho názor, který mě absolutně nezajímá*“, tedy nebude se s ním dohadovat a nechá jej při tom, co si myslí, je to jeho osobní názor a má na něj právo a respondenta nezajímá. „*V závislosti na situaci a typu člověka 2 či 3*“, tímto se respondent vymezuje na to, že není jasná reakce a záleželo by situací a stylu jakým byl jedním ze stigmat označen. Svoji reakci by viděl buď na diskuzi s jedincem, nebo na ignorování tohoto jedince a odchod pryč. „*Nikdy sem tohle nezažil, tak nemohu posoudit*“, respondent se s podobnou situací nesetkal, takže si nejspíš neodvážil hodnotit svoji reakci v případě, že by se do ní dostal. „*Začnu se smát. Hodně smát.*“ Respondent se očividně pobaví na účet jedince, který jej takto označí, jelikož on sám dobře ví, zda dělá něco špatného či nikoliv.

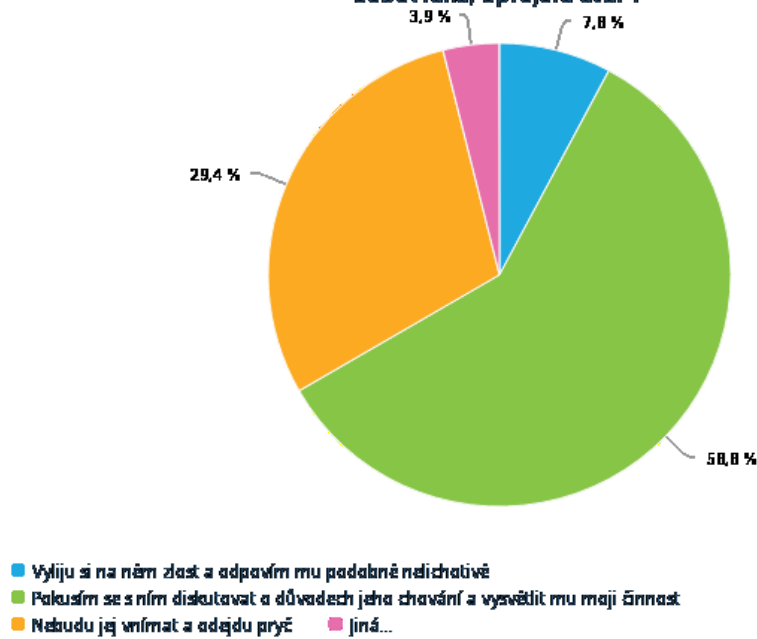
Graf č. 22

8. Jak se zachováš, když tě starší člověk na ulici při tréninku nařkne z ničení majetku?

Graf č. 23

10. Jak zareaguješ, když ti někdo na ulici označí za drogově závislého, sebevraha, sprejera atd. ?

Třetí část otázek tj. graf 24-29 jsou zaměřeny na trénink a projevy rizikového chování při tréninku, ať už jde o vandalismus, podněty rasové nesnášenlivost, užívání stimulačních drog, projevy agresivity a provokace Policie ČR. První otázka této části je zaměřena právě na reakci oslovení policistou aby opustil objekt. Skoro tři třetiny respondentů by se omluvily a opustily objekt. Jeden respondent by začal utíkat. Dva vypověděli, že by na něj fyzicky zaútočili. Nejsm si jist, zda to mám brát jako vtip od těchto dvou jedinců nebo jako fakt. Pokud to je fakt, tak je to smutná skutečnost, avšak každý jedinec je jiný a důvody tohoto aktu mohou být různé. Stejně tak je to v případě respondenta, který by se mu vysmál a byl na něj drzý. Podstatné procento zvolilo vlastní odpovědi: „*V klidu se omluvím a zeptám se co je vlastně za problém a proč tu nemůžu být. Bude-li trvat na svém, opustím dané místo.*“ ; „*Promluvím si s ním o našem tréninku a pokusím se mu vysvětlit, proč trénujeme. Pokud to nepomůže v klidu opustím objekt.*“ ; „*Snažím se o domluvu/kompromis, poté místo kdyžtak opustím*“ ; „*Vysvětlím, že se jedná pouze o sport a formu tréninku, opouštím*“ ; „*Rozvedu diskuzi*“ . ; „*Podle toho proč mám opustit určité místo*“ Tyto výpovědi jsou vesměs stejné, tudíž je shrnu najednou. Všichni respondenti by rozvedli diskuzi o důvodech jejich přítomnosti na místě, zeptali by se na důvod, proč by jej měli opustit a v případě trvání rozhodnutí policistů by jej opustili. Poslední výpověď je vtip směřovaný na člena parkourové komunity Tarase Povoroznyka, který ve svých videích na youtube ukazuje parkour v ne zrovna dobrém světle a dalo by se říct podněcuje děti k určitým rizikovým projevům. „*Vysměju se jim jako můj vzor Tary...(Sranda snad jste to pochopili)*“ . Další otázka je zaměřená na to, co je parkourista ochoten udělat pro trénink. Většina se shodla na tom, že budou trénovat bezpečně, pomaleji s postupným zvyšováním fyzické kondice. Necelá desetina by přeceňovala svoje síly, aby dosáhli rychlejšího rozvoje, což by se dalo považovat za určitý projev autodestruktivního chování, ale záleží na míře, v jaké takto trénují. Dva respondenti vypověděli, že by nešli do školy, aby mohli trénovat. To už můžeme klasifikovat jako jednu z forem rizikového chování, záškoláctví, ale opět není známa míra v jaké tito jedinci tak činí. Jeden respondent dokonce označil možnost užívání stimulačních drog pro zvýšení výkonnosti. Což by se dalo považovat za vážný projev rizikového chování. Záleží, ale na tom co považuje respondent za stimulační drogu. Tímto navážu na dalšího respondenta, který se k této otázce vyjádřil takto: „*Všechno ze zmíněných jsem za dobu svého tréninku dělal*“ . Jedná se o respondenta, který trénuje 10 a více let. V otázce stimulačních drog se bohužel nerozvedl, takže není jisté, co přesně užíval. Další respondent se vyjádřil takto: „*Posilovat tělo i mysl. Workout/posilovna ve spojení s každodenním tréninkem. Každý den skočit, nebo udělat nějakou jinou aktivitu, aspoň ně-*

co.“, tedy dělat vše pro to, aby se jeho rozvoj nezastavoval, ale ne za cenu rizikových projevů. Posledním vyjádřením je: „*Věnovat se sám sobě, netrénovat s lidma, kteří zpomalují můj progres.*“. Dalo by se říct, že těmito lidmi myslel party, které by jej tahali k zneužívání návykových látek nebo jiným projevům rizikového chování namísto, aby se mohl věnovat rozvoji svého těla.

Jako další otázka je řešení situace poničení veřejného majetku při tréninku, většinou neúmyslného. Více než polovina respondentů se do této situace nedostala. Více než desetina se to stalo a ze strachu utekli pryč. Méně než desetina se to povedlo, kontaktovali majitele, aby se s ním domluvili na nápravě škody. Čtyři procenta se staly svědky takové situace a upozornily dotyčného, že by to měl napravit. Někteří odpovídali sami: „*Soukromý majetek je i tráva, takže ano zničil a neřešil sem to, jelikož nikdo nepřišel.*“. Tímto respondent nejspíš narážel na paradoxní výrok, některých seniorů, že lehkými dopady na trávnik jej zničil, nebo také že se mu to povedlo, ale jelikož s tím nikdo neměl problém, tak tuto situaci neřešil. Další možností nápravy zničeného veřejného majetku vystihl jeden respondent takto: „*Ano, nikoho jsem nekontaktoval a opravil to, bylo to lehké.*“. Je to určitá možnost nápravy, když už se něco stane a jde to přímo opravit. Poslední dvě odpovědi jsou: „*Ano*“ a „*Ne*“. K těmto odpovědím nejde nic říct, jelikož nevím, jak se v případě odpovědi ano zachoval.

Další otázka byla zaměřena na jednání k člověku, který pokazil skok, což může být často nepříjemné. Téměř devadesát procent by skok v klidu opakovalo. Menšina respondentů by dotyčnému, buď vynadala, nebo užila dokonce fyzické násilí, což by se opět dalo považovat za agresivní chování, a tudíž projev rizikového chování. Dalšími odpověďmi byla možnost jiné, kdy respondenti mohli sami psát svůj názor: „*Záleží dost na mém stavu. Pokud se na něj soustředím fakt dlouho a ten den se mi nedaří, tak jsem schopný zanádat*“ ; „*Řeknu mu ať mi to už neudělá a ať se dívá kdo jde skákat, aneb ať se dívá kolem sebe, není na tréninku jediný.*“ ; „*Jen mu řeknu, aby se příště podíval, kdo kde skáče (pokud se mi neomluví, že to bylo omylem)*“ ; „*Řeknu mu ať si dává pozor kam chodí (slušně s klidem) a jdu jej udělat znovu*“ ; „*v klidu mu řeknu ať dává příště pozor*“ ; „*Vynadám mu*“. Všechny tyto odpovědi mají jedno společné. Upozorní dotyčného, aby se to už neopakovalo, jelikož to není příjemné jak pro něj tak i pro dotyčného. Samozřejmě záleží i na rozpoložení a povaze respondenta. Jak jeden vypověděl, tak by za různých situací svého rozpoložení reagoval jinak. Jeden respondent vypověděl: „*Nestává se mi to, lidé ke mě chovají*

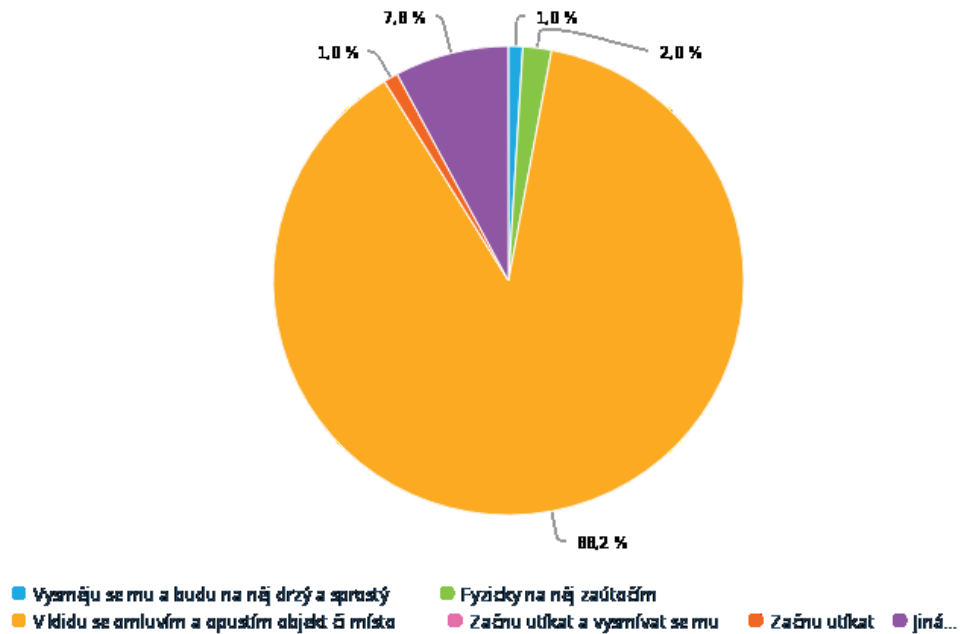
respekt“, nesetkává se s tím, že by mu někdo vběhl do cesty. Což je pro něj dobré, ale těžko říct, jak by reagoval v opačném případě.

Další otázka byla zaměřena na reakci oslovení etnickými skupinami při tréninku. Téměř všichni respondenti by jej bez ohledu na barvu pleti, zatrénovali s ním, popovídali si jako se sobě rovným. Zbylí respondenti se rozdělili na dvě přesné poloviny. Jedna polovina by jej vedle sebe přetrpěla, ale nebyla by z toho nadšená. Druzí se k tomu vyjádřili takto: „*Neřeším, když se bude chovat slušně tak ať si se mnou klidně zatrénuje*“ ; „*Když se chová normálně, tak proč s ním netrénovat?*“ ; „*Nejspíš si ani nevšimnu, že vypadá jinak.*“. Neměli by problém s barvou pleti, tedy pokud by nějaký rozdíl vůbec registrovali. Odmítli by s ním trénovat v případě, že by se k nim nechoval dobře. Ovšem objevil se i problém s romskými spoluobčany „*Když je to cikán tak ne, ale kdyby to byl nějaký černocho tak asi jo*“, vysvětlují si to spíše skrz jejich chování než barvu pleti. Jelikož často je jejich chování nepříjemné a často bývají nevyzpytatelní. Poslední respondent odpověděl, „*Ne*“.

Poslední otázkou této části je chování v případě tréninku s méně zkušeným. Téměř všichni respondenti odpověděli, že by se mu snažili pomoci a vysvětlit mu v čem dělá chyby, aby je odstranil. Dva respondenti by ses jej snažili přimět k přecenění a k těžkým technikám. Může to sice vést k jeho rychlejšímu rozvoji, ale větší pravděpodobnost je úraz v důsledku nezvládnutí techniky, která byla pro jedince příliš náročná. Další dva respondenti se vyjádřili slovně takto: „*V případě jeho zájmu, mu pomůžu jak s technikou, tak s psychickou podporou apod*“, což je jen jinak řečena odpověď, na které se shodla většina. Jenom je více rozvedená, v jakých oblastech by mu respondent byl ochoten pomoci. „*Ignoruji*“ toto je odpověď druhého respondenta. Těžko říct, zda by jej ignoroval i přes jeho prosby nebo by jej ignoroval jen po dobu, než by jej oslovil.

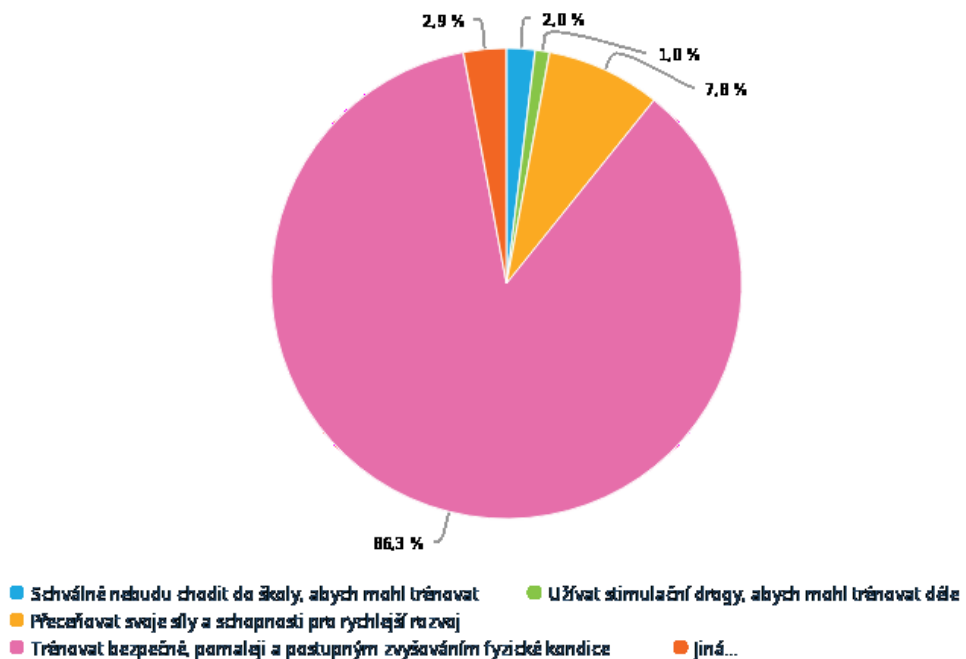
Graf č. 24

7. Jakým způsobem se zachováš, když tě osloví člen Policie ČR, člen Security složek, že máš opustit určité místo či objekt?

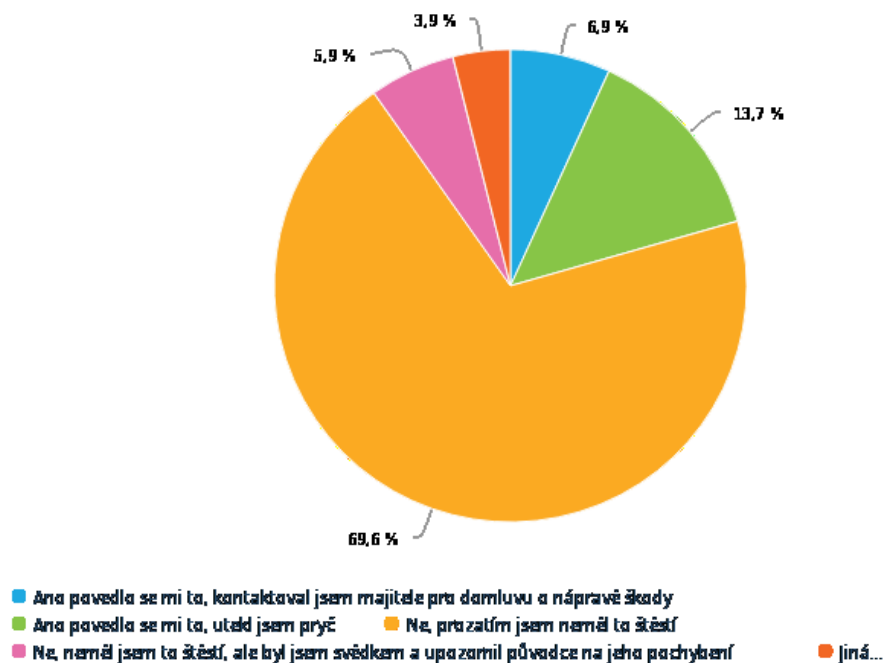
Graf č. 25

9. Co jsi ochoten udělat pro trénink?

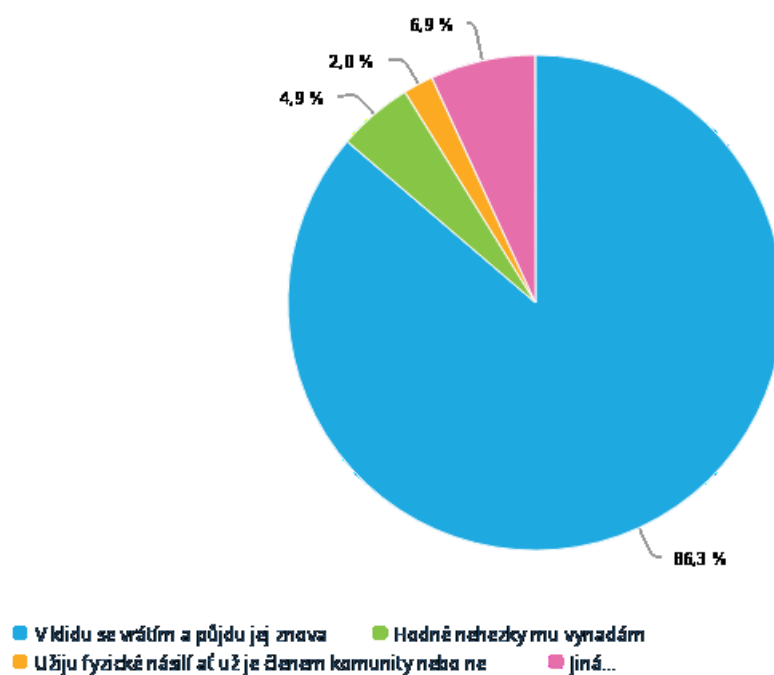
Graf č. 26

12. Stalo se ti při tréninku, že jsi zničil soukromý majetek? Jak jsi to řešil?

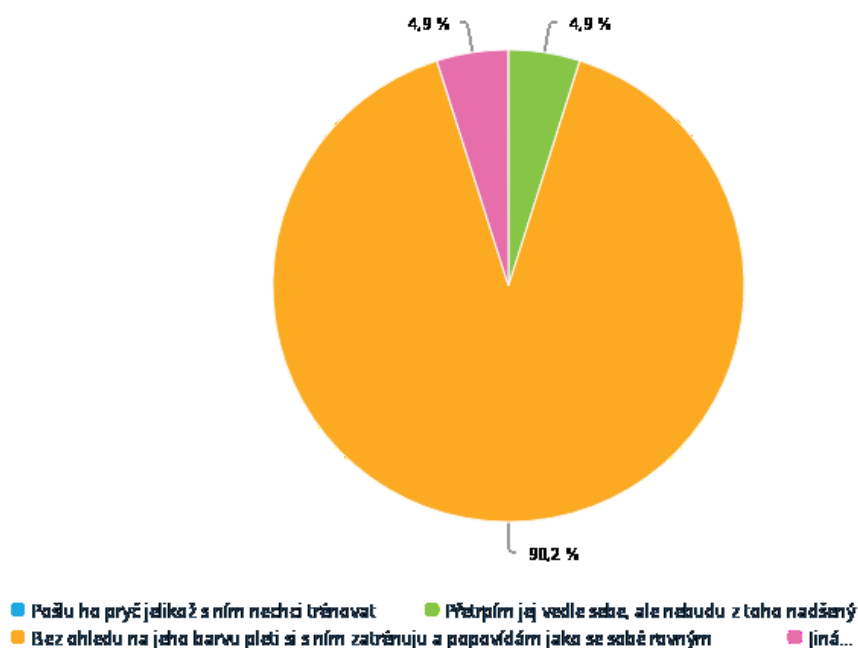
Graf č. 27

13. Když trénuješ a někdo ti pokazí skok, jak zareaguješ ?

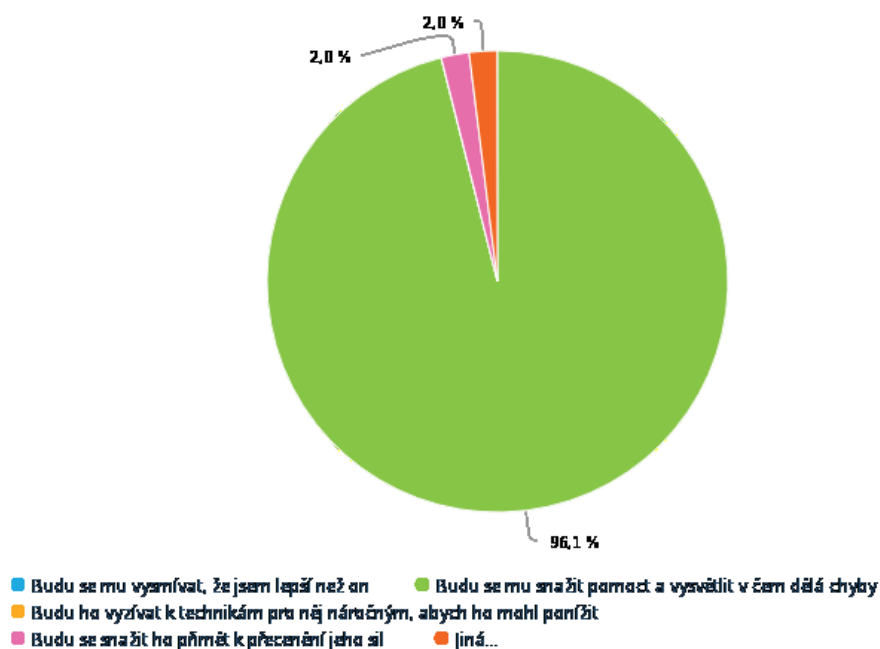
Graf č. 29

14. Dostal ses do situace, kdy s tebou chce trénovat člověk jiné barvy pleti, jak budeš reagovat?

Graf č. 28

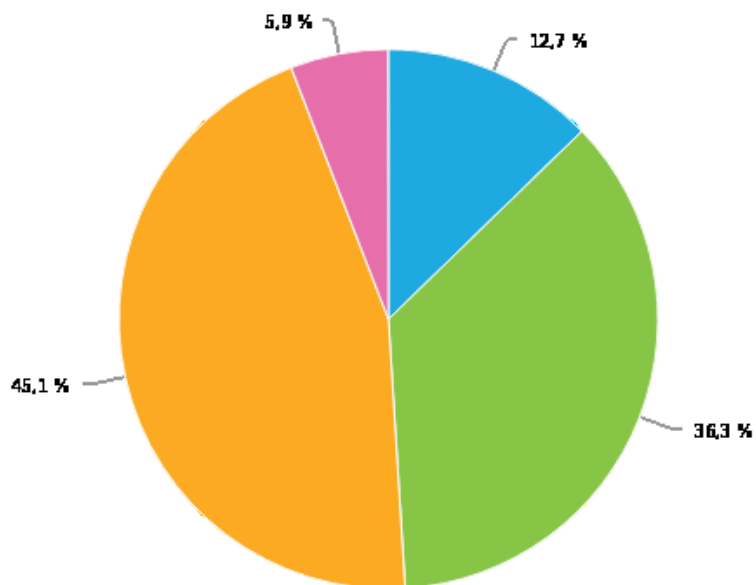
15. Když trénuješ s někým méně zkušeným, jak se k němu zachováš?

Čtvrtá a předposlední část tj. graf č.30 se zaměřuje čistě na možnosti prevence rizikového chování z pohledu parkouristů. Téměř polovina respondentů vidí možnost prevence skrz filozofii, předávání hodnot a zásad. Druhou podstatnou částí byla odpověď, že vidí možnosti prevence v absenci drog, vandalismu, sprejerství, ale budeme trénovat. Desetina dotazovaných nevidí žádné možnosti prevence. Zbylí tyto možnosti definovali následovně: „*Důsledný důraz na výchovu, inklinující k původnímu duchu, nově nastupující generace, pozitivní vzory*“ . Je podle něj důležité se zaměřit na výchovu nové generace parkouristů, ukázat jim jak parkour vznikl, vést je k původnímu duchu a především jim být pozitivním vzorem, aby děti chtěly být učeny a postupem času pochopili hlubší významy. „*Předávání mladší generaci určité zkušenosti ohledně zásad chování v parkouru atd*“ , dalo by se říct, že tento názor je podobný prvnímu, opět by se dalo říct, že vidí možnosti prevence skrz výchovu a vedení k původnímu duchu novou generaci parkouristů. „*S způsobem jakým se hodnoty předávají, inspirovat činem*“ , názor je spíše zdůrazňuje ochotu zkušenějších traqueurů na ochotu předávat zkušenosti a především hodnoty nové generaci. Ne však tím způsobem, že dětem bude říkat, jak by se měl parkourista chovat, ale ukázat jim to názorně na příkladech chování lidí ve společnosti a především jim být vzorem svým vlastním chováním. „*Rizikové chování u parkouru nevidím. A kdyby ano, tak stejnou cestou jako se parkour stal trendem poslední doby.*“ . Možnost prevence vidí v šíření vzorců chování masmédiem. Není to špatný nápad, ale těžce proveditelný, jelikož hodnoty se předávají nejlépe vzory. I když je pravdou, že určité normy chování jsou způsobeny působením vzorů na youtube, které nebyli vždy přínosné v prevenci rizikových projevů v chování, ale přivedli mnoho dětí k pohybu, což je pozitivní. „*Celkové chování mladé komunity*“, tedy zaměřit se na chování všech členů komunity, působit na ně určitým směrem. Řešení tohoto šíření vidí poslední respondent formou. „*Společné akce, více idividuálních schůzek atd*“ .

Graf č. 30

16. V čem vidíte možnosti prevence rizikového chování u parkourové komunity ?

- Žádné nevidím
- Nebudu ničit věci, brát drogy, sprajovat ale trénovat
- Vidím je skrz filozofii, předávání hodnot a zásad
- Jiná...

Poslední částí dotazníků byly dvě škálové tabulky, ve kterých respondenti měli vyjádřit míru svého souhlasu s určitými výroky týkajícími se parkourové komunity. Hodnota jedna znamená naprostý souhlas s tvrzením, hodnota tři nevím a hodnota pět je naprostý nesouhlas.

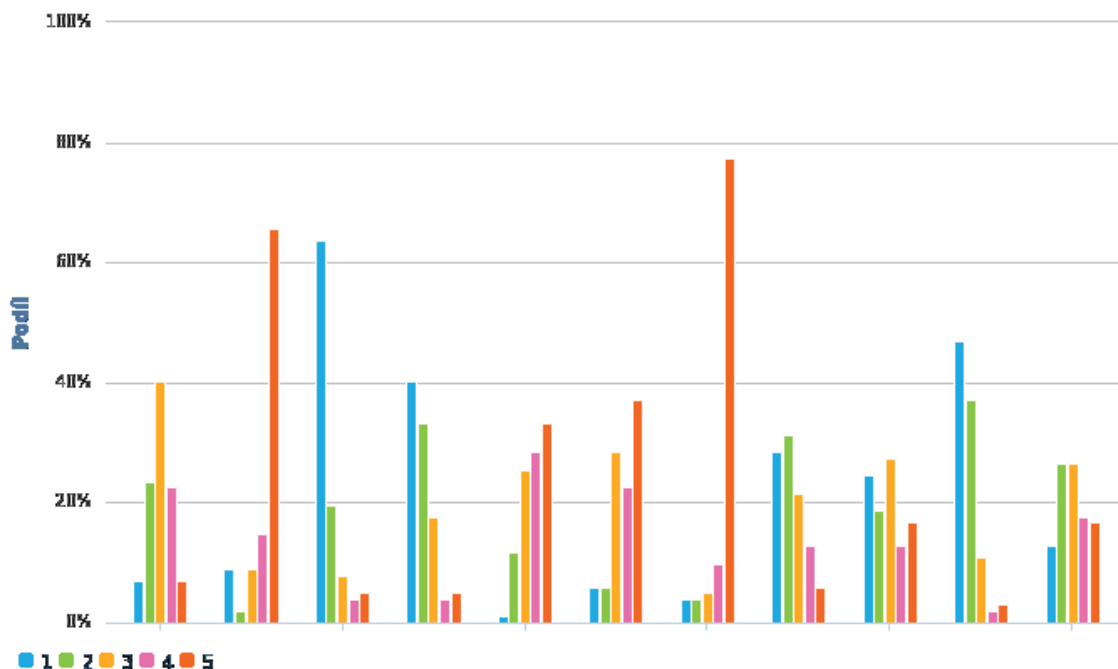
- Prvním tvrzením bylo: **Starší generace na parkourové komunitu reaguje přehnaně negativně.** Největší část označila hodnotu 3, což znamená nevím. Spíše souhlasím s tímto tvrzením označila větší část respondentů, avšak spíše nesouhlasím, tedy hodnotu 4 označilo jen o jednoho respondenta méně než hodnotu 2. Hodnoty 1 a 5 označilo stejný počet respondentů. Tudíž názor na toto tvrzení není zcela jednotný. Je rozdělen na dvě části.
- Druhým tvrzením bylo: **Návykové látky pozitivně stimulují mé výkony.** Nejvíce respondentů označilo hodnotu 5, tedy nesouhlasím. Hodnotu 4, spíše nesouhlasím, označila druhá největší část. Nejméně byla označena hodnota 2, hodnota 1 a tři byly označeny stejným počtem devíti respondentů. Návykové látky a stimulační látky jsou tedy většinou parkouristů odmítány. Je však opět sporné u jedinců, kteří souhlasili a spíše souhlasili, o jaké stimulační látky šlo.
- Třetím tvrzením bylo: **Při tréninku je pro mne důležitý především rozvoj vlastních dovedností.** Nejvíce respondentů zvolilo hodnotu 1, naprosto souhlasím, ostatní hodnoty byly v pořadí: 2, spíše souhlasím, 3, nevím, 5, naprosto nesouhlasím a 4, spíše nesouhlasím. Tudíž je pro parkouristy důležitý především rozvoj jejich dovedností.
- Čtvrtým tvrzením bylo: **Při tréninku se snažím rozvíjet svůj spirit.** Nejvíce volenou hodnotou byla 1 naprosto souhlas, poté hodnota 2 spíše souhlasím, 3 nevím, 5 naprosto nesouhlasím a 4 spíše nesouhlasím. Rozvoj svého spiritu, neboli duševní části parkouristy je pro komunitu velmi důležité. Pro hodnoty 3, 4 a 5 mám vysvětlení v neseznámení nebo neztotožnění se s filozofií a myšlenkami Art's du Deplacement.
- Pátým tvrzením bylo: **Při tréninku se často dostávám do život ohrožujících situací.** Nejvyšší hodnotu má hodnota 5, poté 4, 3, 2 a 1. Tedy parkouristé se do život ohrožujících situací dostávají jen zřídka, i když to z pohledu veřejnosti vypadá jinak.
- Šestým tvrzením bylo: **Ztrácím motivaci trénovat a přemýšlím nad správností tréninku díky stigmatizaci.** U tohoto tvrzení jsou hodnoty v následujícím pořadí

5,3,4 a 1,2 jsou na stejném místě. Parkouristé tedy většinou neztrácejí motivaci díky označení stigmaty, avšak 12 respondentů se tak cítí.

- Sedmým tvrzením bylo: **Záměrně provokuji, či pohoršuji většinovou společnost svým jednáním v rámci tréninku.** Co se týká provokace, tak by se dalo říct, že většina s tímto nesouhlasí, tedy neprovokují. Najdou se však jedinci, kteří s tímto tvrzením souhlasí a nejspíš tak činí.
- Osmým tvrzením bylo: **Považuji Parkourovou komunitu za svou druhou rodinu s vědomím jisté pomoci v krizi.** Většina parkouristů považuje parkourovou komunitu za svou komunitu a jsou si jisti pomocí. Velká část však neví, zda ji za ni považuje, nebo by čekala pomoc. Malá část buď parkourovou komunitu za svou rodinu nepovažuje, nebo neočekává pomoc.
- Devátým tvrzením bylo: **Snažím se pomocí Esprit Yamak bránit dětem v rizikovém chování.** Nejvíce volenou hodnotou byla 3, nevím, což si vysvětluji jako neznalost pojmu, jak se ukázalo již dříve v analýze odpovědí. Jedinci, kteří znají tento termín tak předpokládám volili hodnoty 1 a 2. U hodnot 4 a 5 si myslím, že buď pojem neznají, nebo nejsou ochotni předávat hodnoty, nebo bránit dětem v rizikovém chování
- Desátým tvrzením bylo: **Při tréninku jednám v souladu se zásadami a ctím hodnoty.** Můžeme konstatovat, že největší část členů parkourové komunity jedná v souladu se zásadami a ctí je. Hodnota 3 je pro mne signálem, že jedinci tyto zásady a hodnoty neznají, a nebo jak to může být i v případě hodnoty 4 a 5 je znají a nejsou ochotni se jimi řídit, nebo je neznají vůbec.
- Jedenáctým tvrzením bylo: **Parkourová komunita je subkultura, která má sklony ke štěpení do menších radikálních skupin.** Toto tvrzení bylo zaměřeno nejvíce na nynější situace ohledně FIGu a parkouru jako gymnastické disciplíny, která zvedla velkou vlnu nevole. To také podle mého názoru zapříčinilo vysokou hodnotu 2. U hodnoty 3 si jedinci nejsou touto problematikou jistí. Na základě hodnot 1 a 2 by se dalo říct, že parkourová komunita jako subkultura může mít sklony ke štěpení do menších radikálních skupin. Tak tomu bylo dříve při rozdílu parkour/freerun a v dnešní době tímto důvodem může být právě FIG.

Graf č. 31

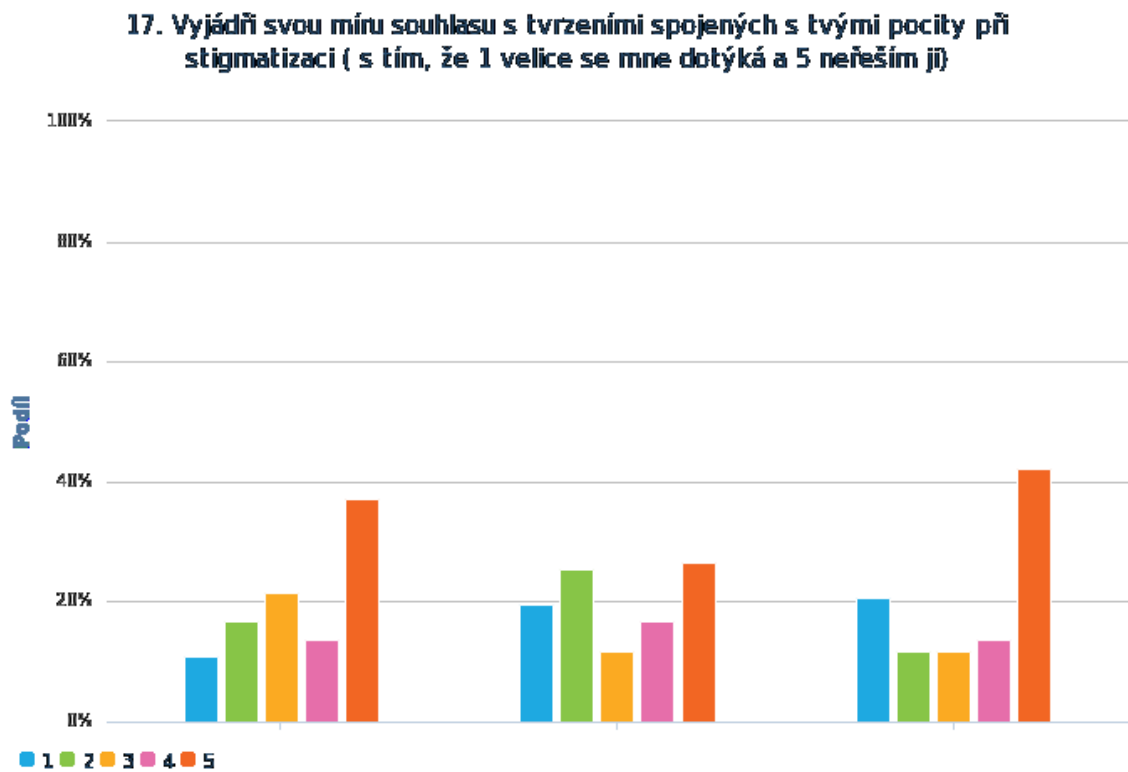
11. Vyjádř svou míru souhlasu na stupnici 1-5 (s tím, že je 1 je naprostý souhlas, 5 naprostý nesouhlas) s výroky ohledně parkourové komunity

Druhá škálová tabulka byla zaměřena spíše na to, jak moc se dotýkají stigmata. Hodnota 1 znamená, že se jedince velmi dotýká, 3 neví a 5 že ji neřeší.

- První tvrzení bylo: **Jsem označen za sebevraha, protože dělám techniku equilibre (balanc) na mostě.** Nejvíce výraznou hodnotou je 5, tedy většina toto označení neřeší nebo spíše neřeší. Avšak najdou se i jedinci, kterých se toto označení dotkne.
- Druhé tvrzení bylo: **Provádím techniky výlezu a jsem označen za vandala, který ničí gumovou podrážkou zídku.** U tohoto tvrzení je více pravidelné, že se to členů parkourové komunity dotýká, jelikož běžnou obuví je velmi těžké poničit zídky. Navíc techniky pokud jsou prováděny správně, tak ani nemohou ničit. Najdou se však i jedinci, které toto označení nerozhází a myslí si svoje.
- Třetí tvrzení bylo: **Jsem označen za drogově závislého, jelikož trénuji na místech, kde se tito lidé scházejí.** Poslední tvrzení je nejvíce jednoznačné. Většina traceurů toto označení neřeší, buď je nezajímá, nebo jsou označeni tímto stigmatem jen z důvodu jejich pohybu na těchto místech i přes to, že si žádnou návykovou látku neaplikovali.

Graf č. 32

9 DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Doporučením pro praxi začnu propojením tématu s oborem sociální pedagogiky. Jedním z důvodů je skutečnost, že parkourová komunita by se dala považovat za subkulturu mládeže. Parkourová komunita je od majoritní společnosti odlišná ve smýšlení, ve stylu oblékání a především v provádění určitých pohybů. Jejich smýšlení jde vidět už třeba v pojetí města. Majoritní společnost vidí betonové krabice, parkouristé však vidí velké hřiště, kde se mohou rozvíjet. Nebo Esprit Yamak, což je způsob myšlení, který je úzce propojený s pohybem. Styl jejich oblékání. Vyznačují se především širokými tepláky. Poslední odlišností, která souvisí se vším již zmíněným, je pohyb městem. Ti parkouristé, kteří znají historické kontexty, tak ctí hodnoty, které nejsou majoritní společnosti neznámé, avšak často zapomínané. Chování parkouristů je často vnímáno jako něco deviantního, jen protože se odlišují od daných norem společnosti. Druhým bodem propojení s oborem sociální pedagogiky je prevence rizikového chování. Možnosti prevence jsou především v myšlenkách parkouru, které jsou popsány v teoretické části. Tyto možnosti potvrdila i praktická část a to nejen ze strany parkourové komunity, ale i ze strany populace. Což mě vede k doporučení podpory kroužků parkouru jako volnočasové aktivity. Jak již bylo zmíněno v teoretické části, tak dítě ve volnočasové aktivitě je více otevřené edukaci než ve škole. Je to především tím, že dítě tam chodí, protože ho baví určitá aktivita. Jelikož je parkour v dnešní době velkým fenoménem a v původním duchu skýtá možnosti prevence rizikových faktorů u dětí a mladistvých, tak bych doporučil této skutečnosti využít. Za předpokladu, že se dětem a mladistvým budou věnovat zkušenosti traceuři pro které je motivací šíření původních myšlenek. V opačném případě, kdy jsou motivací komerčnost a zisky velkého obnosu peněz, bude náplní kroužků předávání pohybu, ne myšlenek. Příkladem toho může být kupříkladu práce ADD LEAD, kteří předávají původní myšlenky dál. Další faktor pro šíření myšlenek vidím v nízkoprahovosti, kupříkladu formou dobrovolných příspěvků za tréninky dětí, nebo minimální určenou částkou za trénink. Tím bude zajištěna rovnost mezi dětmi, jelikož si rodiče budou moci tréninky dovolit. Všechno záleží na motivaci samotných zkušených parkouristů, na jejich ochotě předávat pohyb a myšlenky bez očekávání zisku. Důležité však je, aby neztráceli motivaci při selhání předávání Espritu Yamak dětem, jak říkal Laurent Piemontesi, nefunguje CTRL+C a CTRL+V nejde vložit do každého.

Druhé doporučení částečně souvisí s prvním a týká se především parkouristů samotných. V dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že lidé vědí co je parkour, ale většinou neznají hlub-

ší význam, to stejné se vyskytlo i u parkourové komunity, kdy chápu tuto disciplínu pouze jako pohyb. Tedy je třeba šířit myšlenky parkouru v co největší míře ve společnosti a to prostřednictvím různých prací, prezentací na různých představeních, na ulicích při tréninku rozvedením diskuze při dotazech kolemjdoucích, nebo při označení stigmaty se pokusit o vysvětlení a zapojením rodičů do tréninků s dětmi. Může to být užitečné pro sblížení dítěte a rodiče, zvláště v období dospívání, získání nových zkušeností zážitkem atmosféry na jamech. Rodiče se tímto seznámí sami s myšlenkami parkouru a mohou je poté předávat dál, což může vést k upuštění od stigmatizace a následnému pochopení parkourové komunity.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zaměřena na názory na rizikové chování u parkourové komunity. V teoretické části, bylo vymezeno, co je to parkour a jeho samotný vývoj, který je zásadní pro pochopení základních původních myšlenek od kterých se upouští. Původní myšlenky byly popsány ve filozofii Art's du Deplacement. Parkurová komunita by se podle svých znaků mohla považovat za subkulturu mládeže, tak byla definována i subkultura v propojení s parkurovou komunitou. Dalším důležitým bodem v teoretické části bylo užívání stigmat v kontextu s parkurovou komunitou. Rizikové chování je především spojeno s chováním dospívající mládeže. V práci jsem se tedy věnoval vymezení mládeže, projevům rizikového chování u mládeže a především možnostmi prevence rizikového chování ve škole, v rodině, ve volném čase a prevenci úrazů. Většina dotazovaných nepovažují parkouristy za sprejery, vandaly, sebevrahy a drogově závislé a nemyslí si, že parkouristé vykazují rizikové chování. Avšak určitá část vidí u parkouristů projevy rizikového chování při jejich tréninku, označila je stigmaty a také je tak vnímala, případně ji pohoršuje pohled na parkouristy při tréninku, či má tendence volat Policii ČR z důvodu strachu z ničení jejich vlastního/veřejného majetku nebo se bojí o své vlastní zdraví při setkání s nimi. Tyto názory zastávaly ženy ve věkovém rozmezí 15-49 let. Nejvíce však takto označily parkouristy ženy mezi 21-26 rokem života. Přesto že se většina dotazovaných nedostala do situace označení traceurů stigmaty z výzkumu vyvstaly nejsilnější důvody pro tato označení či volání Policie ČR. Těmito důvody jsou: úmyslné ničení veřejného majetku, pohyb na vysokých střeších, mostech nebo pohyb v opuštěných budovách a provádění riskantních sebeohrožujících technik. Z výzkumu parkourové komunity vyplynuly v malé míře projevy rizikového chování při tréninku. Jednalo se sice jen o několik dotazovaných jedinců, avšak tyto projevy se objevily. Zjištěnými projevy bylo: záškoláctví, nadměrná agresivita jak slovní, tak fyzická namířená proti členům Policie ČR, při stigmatizaci, překažení skoku, dalším projevem bylo užívání stimulačních látek a také přecenění sil při tréninku, což ve většině případů vede k neúmyslnému ublížení. V případě názorů samotných traceurů na stigmatizaci, tak většina dotazovaných by s dotyčným člověkem začala diskutovat o důvodech užití stigmatu, nebo by takového jedince úplně ignorovali a odešli pryč. Většinu užití stigmat nedemotivovalo, avšak menší část jedinců by se takové jednání dotklo a ovlivnilo jejich pojetí tréninku. Dalším cílem mé práce bylo zjištění skutečností vedoucích ke stigmatizaci. Těmito skutečnostmi je především malá informovanost o myšlenkách parkouru, nebo spíše celkově Art's du Deplacement. Většina dotazovaných re-

spondentů z populace dokázali odpovědět na otázku „*Co je to parkour?*“, avšak už pak méně znalo širší souvislosti o čem parkour je, jaké nese myšlenky, hodnoty a zásady. Stejný problém vyvstal i z dotazníků parkourové komunity. Poměrně velká část chápe parkour jenom jako pohyb a nevidí hlubší významy, které nese. Samozřejmě skutečnostmi vedoucími ke stigmatizaci nejsou jen důsledkem malé informovanosti, ale také negativní zkušeností s parkouristy. Tyto důvody pochází buď přímo z jednání parkouristů, kteří patří ke skupině neznalé hlubších významů nebo z označení parkouristů z důvodu pohybu na určitých místech. Důvody pocházející z nepochopení nebo neznalosti myšlenek parkouru je především ničení veřejného majetku a sprejství při tréninku. Důvod ke stigmatizaci je především pohyb v místech, kde se scházejí drogově závislí, tedy opuštěné budovy nebo squaty. Další částí dotazníkového šetření, bylo zjistit jak se mění vnímání společnosti parkouristy v důsledku stigmatizace a vnímání parkouristů společností v důsledku stigmatizace. Většinou parkouristů stigmata nevadí, buď s tímto člověkem rozvedou diskuzi, nebo se začnou smát. Jejich vnímání se nezmění. Oni sami dobře vědí, jak vnímají sami sebe a že nedělají nic špatného. Jen několika parkouristů se stigmata dotknou a vedou spíše k přemýšlení nad vlastním stylem tréninku, než ke změně vnímání společnosti. Co se týká společnosti, tak většina dotazovaných obdivuje výkony parkouristů, ráda je sleduje při tréninku, nebo by se k nim přidala a očekávala jejich pomoc v nouzi. Lidé, kteří je označili stigmaty naopak pohled na parkouristy pohoršuje, bojí se o své zdraví. Nejen v důsledku stigmat, ale i úmyslné, či neúmyslné srážky s nimi. Součástí výzkumu bylo také identifikování možností prevence u dětí a mladistvých. Většina respondentů z řad populace vidí možnosti prevence skrz vedení k pohybu dětí formou parkouru. Menší část respondentů, kteří vidí možnosti prevence. Vidí ji skrze předávání hodnot a zásad dětem spojené s parkourem, které sami parkouristi ctí. Tyto dvě skupiny tvoří přesně 50%. Druhá menší část respondentů nevidí možnosti prevence, ale nemyslí si, že vykazují rizikové chování, nebo naopak nevidí možnosti prevence, protože podle nich traceuři vykazují rizikové chování. Takže dotazovaní jsou rozděleny na dva protichůdné tábory. Pohled parkouristů na možnosti prevence je především pro prevenci, kterou vidí především skrze filozofii, předávání hodnot a zásad, absenci rizikových faktorů a především skrze důraz na výchovu inklinující k původnímu duchu u nově nastupující generace, předávání pozitivních vzorů, být pro novou generaci parkouristů vzorem ve svém chování a pohled na svět, předávat dětem vědomosti, zkušenosti, prosociální chování a základní lidské hodnoty prostřednictvím příkladů v reálných situacích při tréninku ve městě či tělocvičně.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- PÁVKOVÁ, J. A KOL. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 1999 ISBN 978-80-7367-423-6
- JAN WITFIELD, Ilona E a Translated by Heather ROSS. *Parkour and freerunning: discover your possibilities*. 1., Auflage. Maidenhead: Meyer, 2011. ISBN 978-184-1263-199., str. 34-36
- NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost: Současné poznatky a perspektivy léčby*. 2. vyd. Praha: Portál, 2003. Počet stran 152 s. ISBN 80-7178-831-7
- MIOVSKÝ, M. a kol. *Primární prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Togga, 2010. Počet stran 262. ISBN: 978-80-87258-47-7.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L., PERNICOVÁ, H. *Zásady efektivní primární prevence*. Praha: Sportpropag. 1999. Počet stran 39.
- THIBALUT, V. (2013). *Parkour and the Art du déplacement, Strength, dignity, community*. (n.d.). Montreal, Canada: Baraka Books. ISBN-10: 9781926824918
- EDWARDES, D. (2009). *The Parkour & Freerunning Handbook* (1st ed). London, Great Britain: Virgin Books. ISBN: 0061783676
- KABÍČEK, Pavel, Ladislav CSÉMY a Jana HAMANOVÁ. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*. Praha: Triton, 2014. ISBN 978-80-7387-793-4.
- SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.
- BÁRTÍK, Pavel, MIOVSKÝ, Michal, ed. *Primární prevence rizikového chování ve školství: [monografie]*. Praha: Sdružení SCAN, c2010. ISBN 978-80-87258-47-7.
- KAPR, Jaroslav. *Sociální deviace, sociologie nemoci a medicíny*. 2., upr. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. Sociologické pojmosloví. ISBN 80-85850-03-6.
- DUBSKÝ, Josef a Lukáš URBAN. *Sociální deviace*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005. ISBN 80-7251-202-1.
- HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Třetí, aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0873-0.

GABRIŠ, P ., ADAMOWICZOVÁ, J. *Trenérský kurz Art's du Déplacement*, 2018

Raybeck Douglas, “*Anthropology and Labeling theory: A constructive critique*” *Ethos* 16, 1988.

MACEK, Petr. *Adolescence*. Vyd. 2., upr. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.

The Ultimate Parkour a Freerunning book: Discover your possibilities. Maidenhead: Meyer a Meyer Sport, 2011. ISBN 978-184126-319-9.

FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5046-0.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

HALUZA, J, 2016 *Historie a vývoj parkoruu*, youtube.com.[cit.2019-02-21] Dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=Ka7znTsD0LY&t=4s>

HALUZA,J,2016 *Traceur,tracer a parkourista*, youtube.com.[cit.2019-02-21] Dostupné z https://www.youtube.com/watch?v=r82Hru_3AXc

KOLCUN, J, 2013 *Georges Hébert - vizionář tělesné výchovy*, Bojovky.info [online]. 24. 8. 2016 [cit. 2019-02-21]. Dostupné z:<http://bojovky.info/kondice/404-georges-hebert-vizionar-telesne-vychovy>

HALUZA, J. *Co je parkour* [online]. c20. 11. 2008 [cit.2019-02-20]. Dostupný z [www: https://www.parkour.cz/cs/co-je-parkour-15-c/](http://www.parkour.cz/cs/co-je-parkour-15-c/)

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, [cit.2019-03-15]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1- Struktura respondentů populace

Graf 2- Věkové struktura respondentů populace

Grafy 3- 15 -Zpracování otázek 3-15 z dotazníků pro populaci

Graf 16- Struktura respondentů parkourové komunity

Graf 17- Věková struktura respondentů parkourové komunity

Grafy 18-32- Zpracování otázek 3-17 z dotazníků parkourové komunity

SEZNAM TABULEK

Tabulka I – Škálová tabulka populace

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I: Dotazník pro populaci

Příloha II: Dotazník pro parkurovou komunitu

PŘÍLOHA I: DOTAZNÍK PRO POPULACI

- 1) Vaše pohlaví :
 - a) Muž
 - b) Žena

- 2) Váš věk

- 3) Myslíte si, že parkouristé jsou
 - a) Vandalové
 - b) Drogově závislí
 - c) „sportovci“
 - d) Sprejeři
 - e) Sebevrazi

- 4) Co je to parkour ?
 - a) Gymnastická disciplína
 - b) Aktivita podněcující mladistvé k vandalismu, sebedestruktivnímu chování a drogové závislosti
 - c) Disciplína rozvoje a sebezdokonalování svého těla na základě výcvikové dráhy armády

- 5) Kdo je parkourista?
 - a) Člověk, který dělá parkour, zná jeho historii, filozofii, kterou ctí
 - b) Mladistvý pobíhající městem skákající po všem
 - c) Mladistvý zfanatizovaný youtubery, který prohlašuje umím „backo“ tak dělám parkour
 - d) Člověk, který má rád volný pohyb, rozvoj sebe sama, překonávání překážek ve městě
 - e) Člověk pohybující se v širokých teplácích či harémových kalhotách

- 6) Myslíte si, že parkour jako takový má hlubší význam?
 - a) Ne, je to pouze pohyb
 - b) Ne, je to trend, který vede děti k lezení po střechách a konfliktu s policií
 - c) Ano, má svou historii, filozofii, zásady a hodnoty, které jsou parkouristy ctěny
- 7) Jaké si myslíte, že jsou v parkouru hodnoty a zásady?
 - a) Žádné nejsou
 - b) Určitě jsou nějaké, zásady a hodnoty, ale nevím jaké
 - c) Ctí základní lidské hodnoty a zásady bezpečného tréninku
 - d) Pokud nějaké jsou, tak je nectí

- 8) Kdybyste se setkal/a s parkurovou komunitou, jak se zachováte při sledování jejich tréninku?
- Zavolám na ně Policii ČR
 - Vynadám jim do vandalů, feťáků, sprejerů, sebevrahů atd.
 - Pochválím je pro jejich obratnost a lásku k pohybu
 - Přidám se k nim a požádám, aby mne něco naučili.
 - Sledoval/a bych je při tréninku
 - Ignoroval/a je a pokračoval/a dál
- 9) Kdybyste někdy volal/a na parkouristy Policii ČR, co by Vás k tomu vedlo ?
- Pocit ohrožení způsobeného neúmyslnou srážkou z jejich strany při skocích
 - Pocit ohrožení z úmyslné srážky z jejich strany při skocích
 - Trénovali by na mém soukromém pozemku a odmítli odejít po mém vyzvání
 - Pohybovali by se na zřejmě soukromém pozemku či v opuštěné budově
 - V případě úmyslného ničení veřejného majetku
- 10) Myslíte si, že parkour by mohl vést k prevenci rizikového chování u dětí ?
- Ne, protože sami vykazují rizikové chování
 - Ano, protože vedou děti k pohybu
 - Nevykazují sice rizikové chování, ale nevidím možnosti prevence
 - Ano, jelikož sami ctí hodnoty a zásady, které předávají dál dětem
 - Ne, protože jim jde jen o předvádění se
 - Jiné (prosím uveďte)
- 11) Dostal/a jste se někdy do situace, kdy jste označil/a parkouristy za drogově závislé, sprejery, vandaly či v případě že prováděli nebezpečné až riskantní jednání ohrožující jejich život?
- Ano dostal/a
 - Ne nedostal/a
- 12) Pokud byste je označil/a za sebevrahy, na základě jakého chování ?
- Praktikování nebezpečných, či riskantních pohybů ohrožujících jejich život
 - Pohybovali by se na vysokých střeších, v opuštěných budovách či na mostech
 - Na základě youtube videí ve, kterých prováděli nebezpečné prvky ve výšce
 - Jiné (prosím uveďte)
- 13) Pokud byste je označil/a za sprejery, co vás k tomu vedlo ?
- V případě, že by se zdržovali na místech, která jsou posprejovaná
 - V případě, že by sprejovali a zároveň skákali
 - V případě, že by sprejovali a měli na sobě široké tepláky
 - Jiné (prosím uveďte)

14) Pokud byste je označil/a za vandaly, co vás k tomu vedlo ?

- a) Při jejich tréninku by poničili místo a zanechali stopy na místě, kde trénovali
- b) Skákali by na pietních místech (pomníky, hroby)
- c) Zanechali za sebou odpadky
- d) Jiné (prosím uveďte)

15) Jaké máte osobní zkušenosti s členy parkourové komunity?

- a) Viděl/a jsem je, jak sbírají odpadky a pak trénují
- b) Viděl/a jsem je, jak ničí zídky, oslovil/a je a setkal/a se s vulgaritou.
- c) Označil/a jsem je jedním ze stigmat a jejich reakcí byl smír a pokus o vysvětlení
- d) Bezproblémoví lidé, kteří se věnují svému tělu
- e) Neměl jsem možnost se s nimi setkat

16) Vyjádřete prosím svou míru souhlasu na stupnici 1-5

(s tím, že 1 znamená naprostý souhlas, 3 nevím a 5 naprostý nesouhlas) s výroky ohledně parkourové komunity

	1	2	3	4	5
Na parkurovou komunitu se dívám jako na sebevrahy, vandaly, sprejery a drogově závislé jedince.					
Pohoršuje mne pohled na parkouristy při tréninku.					
Mám tendence volat Policii ČR, případně bát se o poškození vlastního či státního majetku, když je vidím trénovat.					
Obdivuji jejich výkony v prostředí města a rád je sleduji při tréninku.					
Když vidím parkouristy trénovat ve městě, bojím své vlastní zdraví a raději se jim obloukem vyhnu.					
Kdyby byla škola v ČR se zaměřením na parkour, přihlásil/a bych do ní své dítě.					
Kdybych se dostal/a do stavu ohrožení života, očekával/a bych pomoc od parkourové komunity za předpokladu, že jsou někde nablízku.					
Parkouristi/ ky si pomáhají mezi sebou, zkušenější předávají nováčkům hodnoty, zásady a vedou je k prosociálnímu chování.					
Myslím si, že parkouristi/ ky jsou lidé, kteří se chtějí předvádět, ničit věci, neuznávat žádné hodnoty a vydělávat tzv. „youtube money“					
Vidím parkour jako možnou protiváhu materialismu formou lidských hodnot a prosociálního chování.					

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK PRO PARKOUROVOU KOMUNITU

1. Vaše pohlaví
 - a. Muž
 - b. Žena

2. Váš věk

3. Jak dlouho se věnuješ Parkouru?
 - a. Méně než rok
 - b. 1-3 roky
 - c. 3-5 let
 - d. 5-10 let
 - e. 10 a více

4. Které odvětví parkouru preferuješ?
 - a. Parkour
 - b. Freerun
 - c. ADD
 - d. Neřeším to

5. Co je filozofií parkouru?
 - a. Žádná není, je to jen pohyb
 - b. „Be strong to usefull“
 - c. Jde především o spojení spirituální části s pohybovou
 - d. Jiná (prosím uveďte)

6. Co je to Esprit Yamak ?
 - a. Nic takového jsem neslyšel
 - b. Není to pohyb, ale způsob jakým myslíme. Zároveň však musíme znát pohyb.
 - c. Něco ohledně filozofie
 - d. Jiná (prosím uveďte)

7. Jakým způsobem se zachováš, když tě osloví člen Policie ČR, člen Security složek, že máš opustit určité místo či objekt?
 - a. Vysměju se mu a budu na něj drzý a sprostý.
 - b. Fyzicky na něj zaútočím
 - c. V klidu se omluvím a opustím objekt či místo.
 - d. Začnu utíkat a vysmívat se mu.
 - e. Začnu utíkat, protože je vidím
 - f. Jiná (prosím uveďte)

8. Jak se zachováš, když tě starší člověk na ulici při tréninku nařkne z ničení majetku?
- Vyměju se mu, budu sprostý a odmítnu odejít.
 - Pokusím se mu vysvětlit situaci, když bude trvat na odchodu, odejdu.
 - Budu se s ním dohadovat
 - Jiná (prosím uveďte)

9. Co jsi ochoten udělat pro trénink?
- Schválně nebudu chodit do školy, abych mohl trénovat.
 - Užívat povzbudivé stimulační drogy, abych mohl trénovat déle.
 - Přeceňovat svoje síly a schopnosti pro rychlejší rozvoj.
 - Trénovat bezpečně, pomaleji a postupným zvyšováním fyzické kondice
 - Jiná (prosím uveďte)

10. Jak zareaguješ, když ti někdo na ulici označí za drogově závislého, sebevraha, sprejera atd.
- Vyliju si na něm zlost a odpovím mu podobně nelichotivě.
 - Pokusím se s ním diskutovat o důvodech jeho chování a vysvětlit mu moji činnost.
 - Neбудu jej vnímat a odejdu z jeho dosahu
 - Jiná (prosím uveďte)

11. Vyjádři svou míru souhlasu na stupnici 1-5 (s tím, že je 1 je naprostý souhlas,3 nevím a 5 naprostý nesouhlas) s výroky ohledně parkourové komunity

	1	2	3	4	5
Starší generace na parkourové komunitu reaguje přehnaně negativně.					
Návykové látky pozitivně stimulují mé výkony.					
Při tréninku je pro mne důležitý především rozvoj vlastních dovedností.					
Při tréninku se snažím rozvíjet svůj spirit.					
Při tréninku se často dostávám do život ohrožujících situací.					
Ztrácím motivaci trénovat a přemýšlím nad správností tréninku díky stigmatizaci.					
Záměrně provokuji, či pohoršuji většinou společností svým jednáním v rámci tréninku.					
Považuji pParkourovou komunitu za svou druhou rodinu s vědomím jisté pomoci v krizi.					
Snažím se pomocí Esprit Yamak bránit dětem v rizikovém chování.					
Při tréninku jednám v souladu se zásadami a ctím hodnoty.					
Parkourová komunita je subkultura, která má sklony ke štípení do menších radikálních skupin					

12. Stalo se ti při tréninku, že jsi zničil soukromý majetek? Jak jsi to řešil?
- Ano povedlo se mi to, kontaktoval jsem majitele pro domluvu o nápravě škody.
 - Ano povedlo se mi to, utekl jsem pryč.
 - Ne, prozatím jsem neměl to štěstí.
 - Ne, neměl jsem to štěstí, ale byl jsem svědkem.
 - Jiná (prosím uveďte)
13. Když trénuješ a někdo ti pokazí skok, jak zareaguješ ?
- V klidu se vrátím a půjdu jej znova
 - Hodně nehezky mu vynadám
 - Užiju fyzické násilí ať už je členem komunity nebo ne
 - Jiná (prosím uveďte)
14. Dostal ses do situace, kdy s tebou chce trénovat člověk jiné barvy pleti, jak zareaguješ ?
- Pošlu ho pryč, že s ním nechci trénovat
 - Přetrpím jej vedle sebe, ale nebudu z toho nadšený
 - Bez ohledu na jeho barvu pleti si s ním zatrénuju a popovídám
 - Jiná (prosím uveďte)
15. Když trénuješ s někým méně zkušeným, co uděláš ?
- Budu se mu vysmívat, že jsem lepší než on
 - Budu se mu snažit pomoci a vysvětlit v čem dělá chyby
 - Budu ho vyzívat k technikám pro něj náročným, abych ho mohl ponížit
 - Budu se snažit ho přimět k přecenění jeho sil
 - Jiná (prosím uveďte)
16. V čem vidíš možnosti prevenci rizikového chování u parkurové komunity
- Žádné nevidím
 - Nebudu ničit věci, brát drogy, sprejovat ale trénovat
 - Vidím je skrz filozofii, předávání hodnot a zásad
 - Jiná (prosím uveďte)
 - vedte)
17. Vyjádři svou míru souhlasu s tvrzeními spojených s tvými pocity při stigmatizaci (s tím, že 1 znamená neřeším ji a 5 velice se mě dotýká.

	1	2	3	4	5
Jsem označen za sebevraha, protože dělám techniku equi- libre (balanc) na mostě.					
Provádím techniky výlezu a jsem označen za vandala, kte- rý ničí gumovou podrážkou zídku					
Jsem označen za drogově závislého, jelikož trénuji na mís- tech, kde se tito lidé scházejí					